

Vakarinės Ukrainos ir Baltarusijos Žmonės Jau Steigia Sovietų Tvarka

BUCHARESTAS, Rugsėjo 28. — Iš po Lenkijos ponų letenos išvaduoti vakarinės Ukrainos, Baltarusijos ir Vilnijos žmonės pradėjo steigti lokalius sovietus, kurie paims į savo rankas vietinius reikalus.

Tuo pačiu laiku eina konfiskavimai dvarponių žemės, fabriku, didžiųjų krautuvų, aliejaus šaltinių ir kitų įmonių. Žemė bus išdalinta valstiečiams, o fabriškai ir kitos įmonės atiduoti į darbininkų sovietų rankas. Žmogaus žmogumi išnaudojimas, kaip ir tautinė sprepada, bus panaikinta, kaip kad buvo panaikinti Sovietų Sąjungoj. Apie Novogrodską konfiskavo 230,000 akrų žemės priklausiusios Razdvičiai.

Vilniaus krašte taipgi steigiami sovietai. Eina gandai, kad Lietuvos valdžia Vilniaus nenori, matomai nenori susidurti su sovietais, kurie greitu laiku steigiasi.

Sovietų armija užėmė daug aliejaus šaltinių. Tie šaltiniai buvo priręgti susprogdinimui, bet Lenkijos generalinis štabas nutaręs nesprogdinti, kai sužinojęs, jog jie bus užimti Sovietų, o ne vokiečių. Tas rodo, kad Sovietų žygiai rado pritarimo ne tik iš darbininkų ir valstiečių, o ir iš aukštesnių sluoksnių.

Po Sovietų kontrole bus ne 11,000,000 žmonių, kaip buvo aiškinta, o 18,000,000, nes Sovietai vokiečius atstūmė daug toliau, negu buvo manoma iš kartoto.

Prie Sovietų ir lenkai turės didesnes teises, negu kad turėjo prie ponų valdžios.

Popiežiaus "Asis" Prieš Sovietų Sąjungą

Ateina iš Vatikano pranešimai sako, kad popiežius planuoja ir rengiasi padaryti atskirą Europos šalis, kad jos susijungtų kovon prieš ateizmą, kuris plintąs Europoj didelės Sovietų Sąjungos įtakos. Be to, popiežius studijuoja galimus susaukti visų katalikų, protestonų, kalvinų, biblijistų ir visų kitų konferenciją Europoje ir sudaryti vieną bendrą bažnyčios frontą prieš bedievybę. Paliuosavimas iš po kapitalistinio jungo ukrainiečių ir baltgudžių, popiežių išjudino, nes tai ir jo bizniui skaudžiai pakenkė.

Kas-žin kokias pasekmes duos jo pastangos. Neseniai Hitleris buvo sudaręs gan stiprią "asį" prieš Sovietus, bet į pabaigą išėjo taip, kad be karo prieš Sovietus pats kapituliavo ir dabai Lenkijoj, kur Sovietų armija eina, ten Hitleris traukiasi.

Nesinorėtų tikėti, kad popiežius nematytų tokių "frontų" organizavimo tragiškos jo iniciatoriams pabaigos. O gal jis mano, kad šventoji dvasia jį išgelbės nuo panašaus likimo?

JAPONŲ OFENZYVA ČINAI ATMUSĖ

ČUNKING, Rugsėjo 27. — Japonų ogezyva linkui Čangša, Hunan provincijos sostinės, nepavyko.

Sakoma, kad japonai neteko 5,000 kareivių, iš 60,000 mūšiuose dalyvavusių. Japonai smarkiai veržiasi, bet činai juos atremia.

ITALIJOS FAŠISTAI KURSTO KARĄ PRIEŠ SOVIETUS

ROMA. — Sąryšyje su Musolinio pasakytu kalba, raginant Angliją ir Franciją susitaikyti su Hitleriu, visoje Italijoje laikraščiai varo didelę propagandą, kad tas karas būtų atsuktas prieš Sovietų Sąjungą, o ne prieš Vokietiją.

Fašistinis laikraštis "Stampa" ir kiti nurodinėja, kad Sovietai esą visų kapitalistų priešai, o ne Hitleris ir todėl prieš juos esąs reikalas kariauti.

VIENAS ANGLIJOS PONAS DOVANOJO MUSOLINIUI VILĄ

ROMA. — Tarp Anglijos didžiųjų ir Italijos ponų yra geriausi santykiai, nežiūrint įtemptos pasaulinės padėties. Vienas Musolinio garbintojas ponas Neil McEacharin dovanojo jam savo varnamį, vilą, prie Maggiore, Italijoje.

Abelnai Anglijos didžiūnai stengiasi įsigierinti Italijos ponams, kad pavyktų juos patraukti į savo pusę.

Lietuva ir Latvija Pasitiki Sovietais

KAUNAS. — Lietuvos armijos vyriausioji komanda pareiškė, kad "padėtis rytinėje Europoj paaiškėjo, ir nėra pavojaus Lietuvos nepriklausomybei." Todel Lietuva jau paleidžia iš armijos daugelį sumobilizuotų atsarginių.

RYGA, Latvija. — Latvių vyriausybė tiki, kad nėra Latvijai jokio pavojaus iš Sovietų pusės; todėl atšaukė buvusią sustiprintą sargybą iš Sovietijos pasienio.

MASKVA. — Raudonoji Armija užėmė Suvalkų miestą, kurį valdė Lenkija iki paskutinių savaičių. Raudonarmiečiams dabar telieka tik 10 mylių iki Rytų Prūsijos rubežiaus.

Raudonoji Armija taipgi paėmė Augustavą ir Seinus.

Vėliausias Žinios

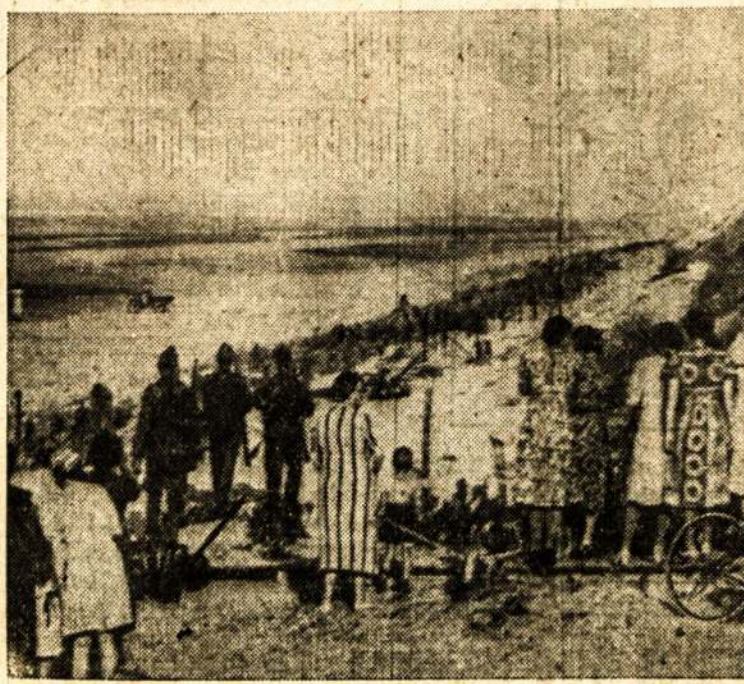
LONDONAS, Rugsėjo 28. — Anglijos finansų ministeris Sir John Simon patiekė karo biudžetą iš \$8,000,000,000 (aštuonių milijonų dolerių).

BESEL, Šveicarija, Rugsėjo 28. — Francijos jėgos atsilėmė iš nazių vakar prarastas pozicijas ir rytus nuo Wissembourgo.

PARYŽIUS, Rugsėjo 28. — Nepatvirtinti pranešimai sako, kad iš 27 nazių submarinų į savo bazes sugrįžo tik 7, o likusieji esą atkirsti arba sunaikinti.

LONDONAS, Rugsėjo 28. — Sako, kad Varšava dar vis laikosi, nors naziai skelbia, kad pasiduoda.

VATIKANO Miestas, Rugsėjo 28. — Sakoma, kad popiežius išsiuntinėjęs laiškus kariaujančioms ir neutralioms valstybėms, raginančius šaukti konferenciją tautos atsteigimui.

Holandiečiai tēmyja, kaip Vokietijos militarinis orlaivis, Holandijos orlaivį priverstas nusileisti, pasiduoda holandų sargams. Orlaivis ir lakūnai buvo paimti nelaisvę.

Amatų ir Darbo Kongreso Konvencija Reikalauja Panaikinti Pelnagrobystę

LONDONAS, Rugsėjo 28. — Čia vykstanti 55-ta Kanados Amatų ir Darbo Kongreso Konvencija pasisakė, kad unijos stovi už hitlerizmo sumušimą ir teiks valdžiai paramą, bet tuo pačiu laikų griežtai pareikalavo, kad nebūtų leidžiama niekam iš šio karo pasileidinti.

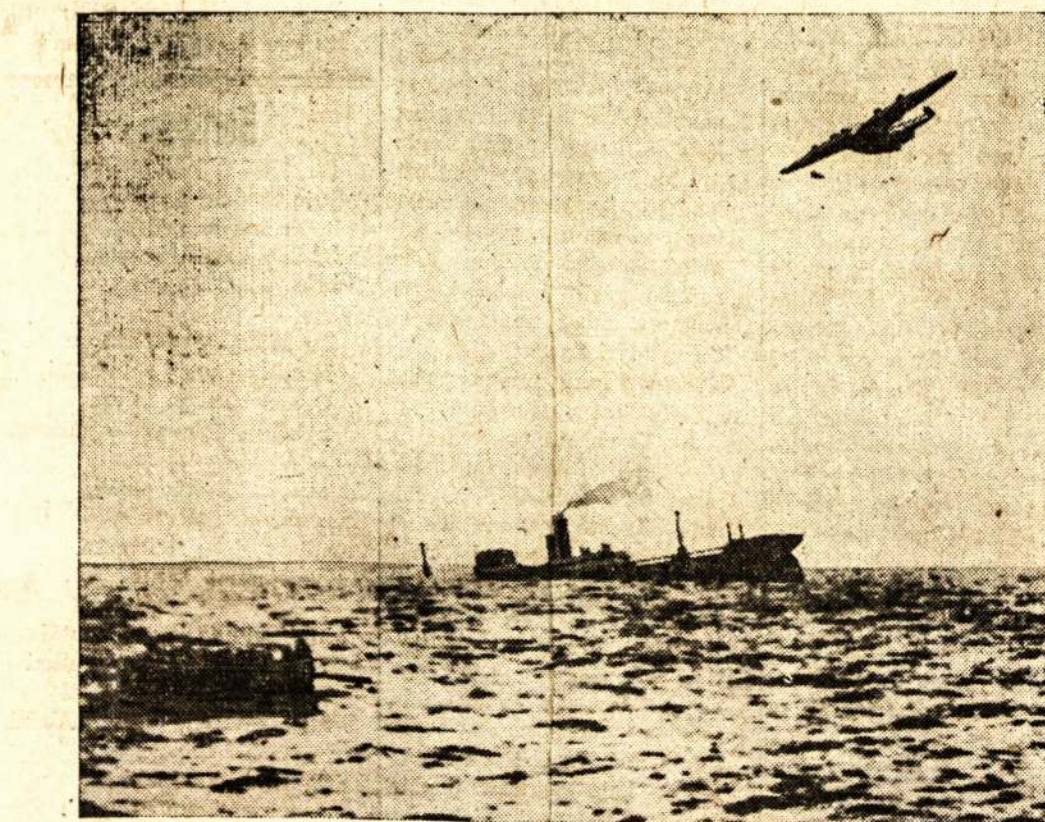
Konvencija reikalauja, kad valdžia griežtai kontroliuotų kainas. Kad duodant užsakymus dėl ginklų ir amunicijos būtų tariamasi su unijų vadovybe.

Taipgi ši konvencija reikalauja, kad būtų leidžiama darbininkams laisvai organizuotis į unijas.

Išnešė rezoliuciją, kad padlock įstatymas Kvebeko provincijoj būtų panaikintas, nes tas įstatymas prieš Britų teisingumo principus ir antidemokratinis.

Prie to, konvencija išnešė reikalavimą, kad visos fašistinės organizacijos būtų uždarytos, nes jos grumoją Kanados demokratiją.

Konvencija dar tęsiasi. Plačiau apie jos tarimus bus galima pranešti vėliau, kuomet pati konvencija patieks visiems laikraščiams kopijas rezoliucijų ir tarimų.

Kada nazių submarinas pramušė anglų laivą Kensington Court, jo jūrininkai buvo priversti susi-

GIORCILIS UZGINCIA NAZIŲ PRANEŠIMUS

LONDONAS, Rugsėjo 28. — Winston Churchill pareiškė, kad nazių pasigyrimas, jog jų orlaiviai nuskandino anglų karo laivą Šiaurės jūroj, neturi jokio pamato.

Jis pripažino, kad apie 20 nazių orlaivių buvo užpuolę anglų laivus, bet užpuolimas buvęs atremtas. Vienas nazių orlaivis buvęs numuštas, o kitas sužeistas.

NAZIŲ VADAI PRISIRENGĖ JUODAI DIENAI

LONDONAS, Rugsėjo 28. — Anglų informacijų ministerija patvirtino žinias, kad Vokietijos nazių vadai turi užsienioose pasidėję virš \$34,000,000 "juodai dienai."

Jeigu Vokietijoj pasidarys jiems persilta, didelės bėdos jiems nebus. Nors ir trumpą laiką jie viešpatavo, tačiau suspėjo pasirūpinti, kad "juodai dienai" užėjus nereiktų vargti.

Ta pati informacijų ministerija nurodo, kad Goeringas turi 42 automobiliu Berlyne ir provincijoj del savo asmeninio naudojimo.

NUMIRĖ LAISVAMANIS KUNIGAS MOCKUS

CHICAGO, Ill. — Rugsėjo 23 dieną mirė kunigas M. X. Mockus, žinomas laisvamanybės skelbėjas, sulaukęs apie 70 metų amžiaus. Užbaigė savo dienas senelių prieglaudos namuose, kaip pavargėlis, neturėdamas nė cento. Tai gi prisiėjo rinkti aukas jam palaidoti.

Baltijos Jūroj Nuskandino Sovietų Prekybinį Laivą

MASKVA, Rugsėjo 27. — Nežinomos valstybės submarinas užpuolė ir nuskandino Sovietų Sąjungos prekybinį laivą "Metalist", 4,000 tonų, Baltijos jūroj prie Narva įlankos. Kitas Sovietinis patrulinis laivas pribuvęs užpuolimo vietą išgelbėjo "Metalist" laivo igulus 19 žmonių. Laivo igula susidėjo iš 24 žmonių, iš kurių 5 veikiausiai bus žuvę.

Tas faktas patvirtino Sovietų Sąjungos pranešimus, kad Baltijos jūroj randasi svetimų valstybių pasislėpusių povandeninių laivų. Sovietai planuoja praveisti didesnę apsaugą savo prekybinių laivų plaukiojančių Baltijos vandenyse ir tuo reikau daro su Estija pasitarimus. (Iš Estijos uosto Talinn yra pasprukęs Lenkijos submarinas Ozrel, už kurio paleidimą Estija turi nekurių nemalonumų.)

Anglų diplomatai rodo didelio susirūpinimo apie dabar vykstančius Maskvoje pasitarimus, tarp Sovietų, Turkijos, Estijos atstovų. Paskutiniu laiku Maskvon atvyko ir Vokietijos užsienio reikalų ministeris von Ribbentrop, galutinam rubežiu nustatymui Lenkijoje.

Spėjama, kad tuose pasitarimuose bus gvildenamas klausimas apie sudarymą Balkanų valstybių bloko ir laikytis neutraliai dabar vykstančiam kare.

DEŠETKAI TOKSTANČIŲ VARŠAVIEČIŲ TAIP PAT PASPRUKO Į LIETUVĄ

BUDAPEST. — Pasirodo, jog iš Varšavos dešetkai tūkstančių lenkų pabėgo į Lietuvą. Jie pasiskubino pirma, negu Raudonoji Armija užkirto lenkams perėjimą į Lietuvą.

(O iš Vilniaus krašto, kaip pirmiau pranešta, pabėgo į Lietuvą 75 iki 100 tūkstančių Lenkijos kareivių ir civilių.)

Varšavos Gynėjai Heroiškai Laikės Per Dvidešimt Dienų; Miestą Jau Užėmė Vokiečiai

BUDAPESTAS, Rugsėjo 28. — Varšavos radio stotis po dviejų dienų tylos, vėl prabilo ir pranešė pasauliui, kad jos gynėjai dar tvirtai laikosi, nors maža vilties palikę išlaikyti prieš daug didesnę užpuolikų jėgą. Pranešimas sako, kad vien paskutiniu laiku per 24 valandas priešo atakos užmušė 3,000 civilių gyventojų ir visas miestas dega.

Apie 200 vokiečių orlaivių bombardavo Varšavą kas dieną, sako pulk. Izycy, tik ką su orlaiviu pabėgęs iš Varšavos. Jis pasakoja, kad apie 60 gaisrų kildavo Varšavoje kas dieną, nuo vokiečių padegamųjų bombų ir žmonės nepajėgia jų visų užgesyti. Žmonių ir gyvulių lavonų pilni griuvėsiai, nervų ir pasiryžymo nepasiduoti įtempimas didelis. Tik trūksta maisto. Žmonės alkani ir minta užmuštų arklių mėsa.

Varšavos gynėjai buvo įsitikinę, kad Anglija ir Francija siunčia jiems pagalbą. Jie ragino ir prašė, savo atsišaukimuose per radio, tą pagalbą greičiau prisiųsti. Varšavos majoras Stefan Starzynski ir gen. Čuma pakartotinai reikalavo pagalbos, bet jos nepribuvo. Vokiečiai iš visų pusių apsupė Varšavą spaudė ir ragino pasiduoti. Bet nežiūrint beviltiškos padėties, Varšavos gynėjai išgriautas barikadas taisė, statė naujas ir priešo atakas pasekmingai atmušdavo. Varšavos apsigynimo jėgas sudarė 100,000 kariuomenės ir miesto gyventojai suorganizuoti į specialią miliciją.

Rugsėjo 27 d. vokiečių karo vyriausybė pranešė, kad Varšava jau užimta ir jos gynėjai besąlyginiai pasidavė, bet ta žinia dar nėra patvirtinta iš Varšavos. Priešingai, paskutiniai iš Varšavos pabėgėliai sako, kad kova dar tęsiasi.

"Pasakykite Anglijos ir Francijos vyriausybėms, kad mes dar laikomės," sako paskutinis pranešimas. "Mes dar tikimės, kad pagalba iš mūsų santarvinių ateina."

CEMBERLENAS TURĖJO VYKTI PAS HITLERI, O STALINAS TO NEDARO

LONDONAS, Rugsėjo 28. — Pas nazius buvo paprotis, kad kiti pas juos vyktų. Pavyzdžiui, mėtai atgal Cemberlenas skrido pas juos net kelis kartus. Pas juos laktė Daladje ir Bonnet. Ne kaip buvo ir su Musolinu ir kitų šalių diplomatais.

Bet nazių "tradicijos" pasikeitė, kai jie pradėjo kalbėti su Sovietų Sąjunga. Nazių diplomatas Ribentropas nuskrido į Maskvą jau antru kartu kelių savaičių bėgy.

Čia juokiamasi, kad dabar diplomatinio automobilio vairą laiko ne naziai, kaip buvo pirmiau, o Sovietai.

DIES PASIMOJA PRIEŠ KOMUNISTUS

WASHINGTON. — Kongresinė Dieso komisija reikalauja, kad kongresas išleistų įstatymą išmesti iš valdžios tarnybų "komunistus ir fašistus."

NEW YORK. — Pasaulinės Parodos Korporacija nutarė palaikyti parodą ir sekantiems metams.

Lenkų laivo Batory kapitonas Ignacy Borkowski (kairėje) atsisveikina su jūrininkais. Minimas laivas po Lenkijos sumušimo buvo perimtas Anglijos admiralteto žinion. 100 jūrininkų pasiūko su laivu, o 220 atsisakė, kadangi atėmė jų kapitoną.

Sako Naziai Paliuosavę Talmaną

BERLYNAS, Rugsėjo 28. — Iš neoficialių, bet pasitikėjimo vertų šaltinių esą patirta, kad Vokietijos komunistų vadas Ernst Thaelmann ir daug kitų komunistų paliuosuoti.

Tuo pačiu laiku plakatai, knygos ir kiti raštai, atskirti prieš komunistus ir Sovietų Sąjungą, prašalinti iš viešųjų vietų. Net Hitlerio knyga Mein Kampf nebeplatinama.

Kapitalistiniai tēmytojai pradeda baugintis, kad Hitleris nepasektų Čiangkaišeko. Čiangkaišekas irgi per kelis metus vedė kruviną karą prieš Kinijos sovietus, bet liaudies verčiamas susitaikė ir dabar gina Kiniją išvieno su komunistais.

Kiti, žinoma, bijo ne tiek to, kad Hitleris "atsiverstų", bet kad tokios nuolaidos nepriverstų Vokietijos prie socialistinės revoliucijos. Sovietinės Vokietijos kapitalistai labiau bauginasi, negu Hitlerio. O jeigu karas užsitęs, Vokietija to susilauks.

Nazių Patruliai Prasimušė Pro Francūzų Linijas

BASEL, Šveicarija, Rugs. 28. — Čia gauti pranešimai sako, kad vokiečių kariuomenės patruliai prasimušė pro pirmąsias Francijos kariuomenės eiles rytuose nuo Wissembourgo ir užėmė svarbų gelžkelių linijos centrą. Spėjama, kad tas užimtas gelžkelio linijos centras bus siąs gelžkelio junginys Lauterbourg-Landan ir Hagenau gelžkelio linijū.

Naujoji pozicija, sulig ateinančių pranešimų, suteikia vokiečiams galimybę kanuolėmis bombarduoti visas gelžkelio linijas ir kelius, esančius užpakalyje Wissembourgo.

Karo tēmytojai spėja, kad vokiečiai stengiasi tomis atakomis pasiekti strategines Hockwald miško aukštumas, arba nukirsti Reino-Lauter susisiekimą.

Paskutinis vokiečių žygis, sako tēmytojai, karo frontą sudarys palei Reino upę, kur lig šiol vokiečių jėgos buvo koncentruojamos.

Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS. IBEINA DU KARTU Į ŠAŲAITĘ.

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$3.00; pusei metų \$1.50. Visur kitur metams \$3.50; pusei metų \$1.75. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perleidas (Money Order) išrašykite Liaudies Balso vardu:

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1013, Toronto 3, Ontario, Canada.

Asmeniškai kreipkitės 6 Denison Ave.

Amsterdamo laikraštis De Groene mano, kad dabar naziai šoka pagal rusų muziką, kaip kad ši karikatūra parodo Goebelsą griežiant ant rusiškos balalaikos, o Hitlerį šokant kazačko, Goeringui karštai pritariant. Bėdos priverčia daryti viską.

Ar Pateisinamas Toks Kainų Kėlimas

Dar tik keturios savaitės, kaip karas prasidėjo, o daug kas jau žymiai pabrango. Tačiau nuolat didėja kainos, kurie apdėti mokesčiais, bet ir tie, kurie liko neliesti. Pabrango ir tie daiktai, kurie negalėjo rasti vietos, kurių perviršius puvo sandeliuose. Už pavyzdį gali būti sviestas. Visai neseniai Kanados valdžia pirko kelis milijonus svarų ir dalino bedarbiams, kad sumažinti perviršių, o šią dieną sviesto svaras vietomis pabrangęs penkiais centais. Kodel taip yra? Kas tas kainas kelia? Kur tie pinigai eina?

Kaip kitų daiktų, neišskiriant ir cukraus, taip ir sviesto Kanadoj netrūksta. Taipgi nenumatoma, kad kokių nors daiktų trūktų. Suvienytos Valstijos, artimiausia Kanados kaimynė, laikosi neutraliai, į karą neįsitraukia ir nusistatę neišsitraukti. Visa Pietų Amerika neutrali. Karas kol kas apima tik kelias valstybes Europoje. Jeigu kokių nors daiktų Kanadai bus reikalinga dasipirkti, bus galima dasipirkti iš Suvienytų Valstijų ir kitų šalių.

Kainas kelia prekybininkai. Nors jie gamintojams tebemoka tiek pat, kiek mokėjo ir prieš karą, tačiau nuolat didėja kainos, kurie apdėti mokesčiais, bet kainos kyla ir tų daiktų, kurie neapdėti mokesčiais. Visa atsakomybė už kainų kėlimą ant tų daiktų, kurie mokesčiais neapdėti, puola ant pirklį. Čia dar reikia pažymėti, kad kainos ant nekurių produktų ir kitų daiktų daug daugiau pakilę, negu reikėtų pakelti pagal mokesčių lentelę.

Karo metu visi spekuliantai stengiasi išnaudoti žmones kiek tik galima. Už tai darbo žmonių pareiga prieš tai kovoti. Kova prieš visokius spekuliantus yra tiek pat svarbi, kaip ir kova už savo teises, už demokratines teises. Darbo žmonių pareiga žūrėti, kad po šio karo neišdygtų nei vienas naujas milijonierius.

Be to reikia reikalauti, kad ginklų ir amunicijos gamyba būtų nacionalizuota. Neturi būti leista pelnytį iš ginklų gamybos nei vieno cento.

Karas Už Demokratiją Turėtų Būti Kitaip Vedamas

Valdantieji Kanados sluogsniai šiame kare Kanados priesaikiškaito tik vokiečius, jeigu jie ne Kanadoj gimę. Ar jie naziai, ar ne naziai, didelio skirtumo jiems nesudaro. Tiesa, daugiau atydoti kreipiamasi į nazius. Nekurie iš jų jau sumiti. Bet kitų tautų naziai tuo pačiu laiku ir vietiniai fašistai paliekami laisvi. Daugiau atakuojami komunistai ir antifasistai, kurie kiek ankščiau buvareištuojami ir į kalėjimus varomi už demonstracijas prieš nazius konsulatų.

Norint, kad šis karas būtų prieš hitlerizmą, už demokratiją, kaip nekurie jų laikraščiai nurodo, reikia vesti jį visu frontu. Kova turėtų eiti prieš visus fašistus ir nazių simpatikus. Visi antifasistai ir demokratai turėtų turėti plačiausią laisvę savo veikimui, nes toks veikimas būtų karu prieš laisvę ir demokratijos priešus namie. Dabar gi yra visi priešingai. Fašistai nekliudomi. Jie neatakuojami. Tuo pačiu laiku įvedama cenzūra ir susirinkimus varžą įstatymai, kad užčiaupti burnas bent kokiam antifasistiniam veikimui.

Kvebeko provincija paskutiniomis metais buvo fašistų ir nazių lizdu. Jiems Kvebeko valdžia leido ne tik savo propagandą varyti, o ir karinio mušto mokintis. Geriausias Duplesio draugu buvo Arkandas, Kanados fašistų fuireris. Iš Kvebeko provincijos nazių propaganda buvo sklaidžiama po visą Šiaurės Ameriką. Bet tai dar ne viskas. Šiandien tos provincijos valdžia nori įsteigti Kanadoj atskirą respubliką. Tiesa, keliamas neva antikinis obalsis, neva provincijos autonomijos klausimas. Bet šitie klausimai ne tokio žmogaus keliami. Jie keliami ne tam, kad padėti Kvebeko provincijos žmonėms, o kad pasitarnauti multimilijonieriams, hitlerininkams ir kitiems liaudies ir demokratijos priešams.

Jeigu šis karas yra už žmonių laisvę, už demokratiją, Kanados žmonės turi būti suteikta laisvė vesti kovą prieš hitlerizmą ne tik kitur, o ir namie, ypatingai Kvebeko provincijoje, kur valdžia palaiko demokratinį priešus.

Sovietai Ima iš Kito Galo

Grigaitis ir kiti šaukia, kad komunistai nieku nesiskiria nuo nazių, bet gyvenimas parodo, kad tai biauriausias melas. Kada Hitleris užėmė Austriją ir Čekoslovakiją, niekas negirdėjo, kad būtų dalinamos dvarų žemės valstiečiams, kad būtų suteikiamos didesnės teisės darbo žmonėms. O kada Raudonoji Armija atėjo į vakarinę Ukrainą ir Baltarusiją, visi laikraščiai prisipildė žinių apie dvarų dalinimą, apie dvarponių areštavimą, apie darbininkų tarybų steigimą, darbininkų laikraščių pasirodymą ir t.t. Laikraščiai rašo, kad ir visiems lietuviams gerai žinomo kunigaikščio Radvilos dvarai iš 230,000 akrų jau dalinami bežemiams ir mažžemiams, o pats Radvila sumitas už organizavimą fašistinių elementų kovai prieš Raudonąją Armiją.

Kur Hitlerio gaujos užėjo, ten liaudies ašaros upeliais liejosi. Antifasistai ir demokratai buvo grūdomi į kalėjimus, koncentracijos kampai ir net į kitus kraštus išvejami. Priespauda ir išnaudojimas momentaliai padidėjo. O kur užėjo Raudonoji Armija, tenai liaudis tuojuo pajuto laisvę, materialę paramą, o turčiai pradėjo nešti savo kuodus.

Soviėtų Sąjungos jėgų maršavimas reiškia laisvės nešimą, liaudies lfuosavimą. Raudonosios Armijos maršavimas reiškia visokių parazičių ir darbo žmonių išnaudojimų šlavimą. Mums, lietuviams, reikalinga tik džiaugtis, kad Sovietų Sąjunga neleido mūsų brolių Vilniuje pasiimti Hitlerio gaujoms. Su Raudonosios Armijos atmaršavimu pasibaigė Vilniaus krašto lietuvių tautinė priespauda. Greitu laiku pasibaigs ir klasinė priespauda, nes dabar to krašto žmonės stengsis pasiluosuoti ir nuo išnaudojotojų. Raudonoji Armija prie pirmos progos jiems pasakė, kad dabar galite steigti savo mokyklas, draugijas ir organizacijas.

APŽVALGA

Toronto „Tėveliai“ Susilaukė Kritikos už Atakas ant Smitho

Aldermano Smitho buvimas Toronto miesto valdyboj Toronto miesto reakcionieriams nepatinka jau nuo senai, bet nebuvo galima jo atsikratyti. Per reikiamus rinkimus buvo sumobilizuotos visos reakcinės jėgos, kad jį sumuštų, bet nepasisekė. Už tai reakcionieriai sugalvojo jo atsikratyti kitu keliu: išmesti iš valdybos be rinkimų. Visa jų nelaimė tame, kad jie surado, jog ir o jie padaryti negali. Viskas, ką jie galėjo padaryti, tai pakartojimą to, ką sakė garsieji Britanijos valstybininkai. Jų vardai yra šie: Anthony Eden, Winston Churchill, Alfred Duff-Cooper, Lloyd George, the Duchess of Atholl ir kiti. Jie buvo labai priešingi Čemberleno politikai. Ar jie, mūsų miesto tėvų nuomone, irgi išdavikai? Ar mes kovojam prieš totalitarizmą už jūrą tik tam, kad įsteigti jį čionai? Smithas gali būti tik pagirtas už drąsą iškelti savo įsitikinimus.

Trečias laiškas, pasirašytas Roberto G. Mansono, sako: „Aš manau, kad aldermanas Smithas užsitarnavo pasveikinimo už drąsą jo laikymąsi miesto tarybos susirinkime, laikytame neseniai miesto halėje. Aš nemanau, kad kiti miesto tarybos nariai pasirodė geriau. Smithas apgynė save labai sugabiai, ir aš nematytas, kaip neturėdamas neapykantos asmuo galėtų nematyti, kad jo pastabos buvo teisingos visais atsitikimais. Jo argumentai buvo nesumušami; neigi jie mėgino jį juos atsakyti. Aš ne komunistas, bet, kaip ir daugelis kitų anglių, jaučiu, kad užsieninė Čemberleno politika, kuone iki paties karo, mažai kuo skyrėsi nuo kriminalinės. Tačiau, nėra reikalo graibyti praeitį; viskas, ką dabar reikia daryti, tai vykdyti karą. Ketvirtas laiškas tame pačiame Daily Star numeryje sako: „Ar Toronto miesto valdyba skaitosi lojaliskėse imperijai, negu pačios Britanijos valdžia? Edenas ir Churchillis, ar abu Britų valdžios nariai, reišė nesutikimą su Čemberleno politika, tačiau mūsų miesto valdyba neturi gėdos reikalauti iš aldermano Smitho rezignacijos už išreikšimą tokios pat nuomonės. Lloyd George taipgi laikosi tokios nuomonės, ir, kaip kad buvo minėta, jįsu korespondento kielė laiko atgal, tokie pagarsėję angliai ir anglių moterys, kaip kad: The Dean of Canterbury, Du-

na Smithą iš miesto tarybos už jo kritiką ministeriui pirmininkui Čemberlenui yra istorinis koicidentas. Virš šimto metų atgal buvo mažas drąsus škotas, vardu William Lyon Mackenzie, kuris buvo išmestas iš seimo per šešis šyklius, kadaį valdančiajai šeimynėlei nepatiko politiniai jo įsitikinimai. Bet vėliau tas pats Mackenzie buvo išrinktas pirmuoju Toronto majoru, o jo anūkas dabar Kanados ministeris pirmininkas.

Man atrodo, kad Smithas yra politinės intrygos auka. Jis vadinamas „išdaviku“ už pakartojimą to, ką sakė garsieji Britanijos valstybininkai. Jų vardai yra šie: Anthony Eden, Winston Churchill, Alfred Duff-Cooper, Lloyd George, the Duchess of Atholl ir kiti. Jie buvo labai priešingi Čemberleno politikai. Ar jie, mūsų miesto tėvų nuomone, irgi išdavikai? Ar mes kovojam prieš totalitarizmą už jūrą tik tam, kad įsteigti jį čionai? Smithas gali būti tik pagirtas už drąsą iškelti savo įsitikinimus.

Trečias laiškas, pasirašytas Roberto G. Mansono, sako: „Aš manau, kad aldermanas Smithas užsitarnavo pasveikinimo už drąsą jo laikymąsi miesto tarybos susirinkime, laikytame neseniai miesto halėje. Aš nemanau, kad kiti miesto tarybos nariai pasirodė geriau. Smithas apgynė save labai sugabiai, ir aš nematytas, kaip neturėdamas neapykantos asmuo galėtų nematyti, kad jo pastabos buvo teisingos visais atsitikimais. Jo argumentai buvo nesumušami; neigi jie mėgino jį juos atsakyti. Aš ne komunistas, bet, kaip ir daugelis kitų anglių, jaučiu, kad užsieninė Čemberleno politika, kuone iki paties karo, mažai kuo skyrėsi nuo kriminalinės. Tačiau, nėra reikalo graibyti praeitį; viskas, ką dabar reikia daryti, tai vykdyti karą. Ketvirtas laiškas tame pačiame Daily Star numeryje sako: „Ar Toronto miesto valdyba skaitosi lojaliskėse imperijai, negu pačios Britanijos valdžia? Edenas ir Churchillis, ar abu Britų valdžios nariai, reišė nesutikimą su Čemberleno politika, tačiau mūsų miesto valdyba neturi gėdos reikalauti iš aldermano Smitho rezignacijos už išreikšimą tokios pat nuomonės. Lloyd George taipgi laikosi tokios nuomonės, ir, kaip kad buvo minėta, jįsu korespondento kielė laiko atgal, tokie pagarsėję angliai ir anglių moterys, kaip kad: The Dean of Canterbury, Du-

chess of Atholl, Atlee, Morrison, Maxton, Cripps, Strachey, Sir Phillip, Gibbs, Sir Archibald Sinclair, Lord Selborn, Lord Salisbury ir Duff Cooper. Mano manymu, ir didelio ir nuolatos augancio skaičiaus Toronto miesto gyventojų, kurie seka aldermano Smitho darbą miesto taryboj, jis yra labai sąžiningas ir širdingas žmonių reikalų gynėjas. Mums reikia tokių vyrų, kaip Smithas, miesto taryboj. Jis dar didesnio pagyrimo vertas už laikymąsi savo vietoj. Toronto žmonės, o ypatingai penkto wardo balsuotojai, turi džiaugtis juo ir parodyti savo paramą. Penktas laiškas tame pačiame numeryje sako: „Aš noriu šiuo kartu išreikšti protestą prieš, mano supratimu, užsipuolimą ant demokratijos viduje. Aš turiu mintyti mėginimus išmesti iš miesto tarybos demokratiskai išrinktą atstovą už tai, kad jis kritikavo Čemberleno valdžios politiką, kuri, jo manymu, privedė mus prie karo. Ar nėra pavojaus, kad besistengdami išgelbėti demokratiją kitur sunaikinsime ją namie? Ar negali taip įvykti, kad bekovojant už laisvę kitiems, mes patys jos neteksime? Jis kaip ir pirmesnieji, nurodo, kad daug žymių anglių Čemberleno politiką kritikavo, tačiau jie šią dieną nediskriminuojami. Tokių laisvų pasirodo kasdien ir net po kelis. Tas rodo, kad Toronto miesto reakcionierių pastangos nariarimo tarp žmonių neranda. Ir iškirkjū, kaip gali rasti. Kokią gi teisę jie turi Smithą išmesti, jeigu jis yra išrinktas demokratinio būdu, pačių miesto gyventojų. Priešingai, jų pastangos yra labai žalingos demokratijai. Jos turi būti pasmerktos.

Ir Lloyd George Mato, Kad Sovietai Pasielgė Teisingai

Laisvė rugsėjo 26 dienos numeryje talpina sekantį pranešimą iš Philadelphiaj: Vietinis dienraštis Recork išspausdino straipsnį labai žymaus Anglijos politikos Lloyd George'o, kur jis užgria, jog Sovietai atvadavo nuo Lenkijos ukrainiškas ir baltarusiškas žemes. — L. George buvo Anglijos ministeris pirmininkas laike pasaulinio karo. Jis smerkia dabartinę Anglijos valdžią, kad „jįnai beveik tyčia“ leido Vokietijai nukariuoti Lenkiją. Iš pradžių buvo manoma Londone, būk Sovietai, atsiimdami nuo Lenkijos seniau priklausiusias Sovietijai žemes, tuomi, girdi, „bendradarbiavę“ su vokiečiais. Bet „dabar beveik jau visiškai persimainė tokis manymas“, rašo Lloyd George.

Salomoniška Išmintis

Viena ponia gatvėkaryj pradėjo skustis konduktoriui, kad langas atidarytas ir del to ji galinti persalti ir numirti. Kada konduktorius priėjęs norėjo uždaryti, kita šalyj sėdinti ponia pasipriešino, sakydama, kad jei langas bus uždarytas, tai ji uždusianti. Konduktorius susimąšęs nebeįėjo kas daryti. Bet tuo tarpu pasigirdo vyrų balsas: — Pirmą palaišyk langą atvirą, konduktoriau, nuo ko pirmoji mirs. Paskui uždaryk langą. Nuo to uždus antroji. Tada mes galėsime turėti ramybę.

Pastabos

Nekurie laikraščiai stengiasi įtikinti žmones, kad šis karas užsudažymą hitlerizmo, už apgytinimą demokratijos. Girdi, niekam taip nerūpi sudaužyti hitlerizmą, kaip darbininkams, todėl darbininkų pareiga šitą karą remti. Taip aiškina Toronto Daily Star.

Aiškus dalykas, kad darbininkams rūpi, kad hitlerizmas būtų sudaužytas. Tačiau darbininkai abejoja, ar jis bus sudaužytas tokių žmonių, kurie hitlerizmą išauginę, kurie atsakė nuo tokios jėgos, kuri būtų hitlerizmą jau sudaužius.

Tie ponai, kurie šią dieną kalba, kad šis karas yra prieš hitlerizmą, nelabai senai nenorėjo nei pirmo pakelti prieš tai, kad policija areštuoja ir visai kitaip persekioja tuos, kurie skelbia kovą prieš hitlerizmą.

Iš spaudos rėkimo matosi, kad šis karas yra ne tiek prieš hitlerizmą, kiek prieš antifasistinį judėjimą, prieš komunistus ir kitus pažangiecius.

Kurį kapitalistinį laikraštį nepaimsi, vis pilnas komunistus ir Sovietų Sąjungą šmeiciančių žinių. Jei kanuolės galėtų būti antifasistinėmis, gal jos ir sudaužytų hitlerizmą. Bet jos lygiai daužo visus, į ką jos atsukamos.

Jeigu spauda ir kiti propogandos įrankiai varys tokią biaurią antikomunistinę ir antisovietinę propagandą, tai hitlerizmas užviešpataus ir Kanadoj ir kitur.

ŠYF'SENOS

Laike civilio karo Jungtinėse Valstijose, vienas negras rodo labai didelį susidomėjimą karo eiga, bet pats visai nesiryžo eiti kurion nors pusėn į karą. Kartą jo kaimynas baltaveidis užklausė: — Siaurės ir pietų krašto žmonės žudosi vieni kitus, del jųsu reikalų, tai kodel tu nestoji kurion pusėn kariauti?

Nėgras, pagalvojęs, atsakė klausimu: — Ar tu kada matei du šunis pešantis del vieno kaulo? — Taip. Daug kartų, — buvo atsakymas. — Bet ar tu matei kada, kad kaulas muštusi su kaulu del šunies? — Na, — žinoma, ne! — Na, taigi. Aš esu tas kaulas, — atsakė negras.

Viena jaunavedžių pora gavo labai daug vertingų dovanų ir jas sudėję viename kambaryje laikė. Ant rytojaus laišku jie gavo du bilietus į garsų teatrą, prie kurių pridėta kortelė su užrašų: „Išpėkite kas juos atsiuntė.“ Tas jaunavedžius labai suidomavo ir visą dieną jie galvojo spėliodami, kas būtų tojus bilietus atsiuntęs. Bet išpėti negalėjo. Vakare nuėjo į teatrą, bet tos minties negalėjo užmiršti ir pareidami namo vis dar tebeįgalvojo, kas bilietus jiems atsiuntė Parėję namo rado viską išvartytą ir pavogtos visos vestuvinės dovanos. Besidairydami po tuščią kambarį ant stalo patėmėjo poperį. Priėję prie jo greitai pasiėmė į rankas ir perskaitė tos pačios rankos braižą užrašyta: — Dabar jau žinote.

Salomoniška Išmintis

Viena ponia gatvėkaryj pradėjo skustis konduktoriui, kad langas atidarytas ir del to ji galinti persalti ir numirti. Kada konduktorius priėjęs norėjo uždaryti, kita šalyj sėdinti ponia pasipriešino, sakydama, kad jei langas bus uždarytas, tai ji uždusianti. Konduktorius susimąšęs nebeįėjo kas daryti. Bet tuo tarpu pasigirdo vyrų balsas: — Pirmą palaišyk langą atvirą, konduktoriau, nuo ko pirmoji mirs. Paskui uždaryk langą. Nuo to uždus antroji. Tada mes galėsime turėti ramybę.

Sis karas prasidėjo visai kitokiose sąlygose. Kapitalizmui bus labai sunku su darbo žmonių opozicija apsidirbti. Šiandien gyvuoja galinga socialistinė valstybė — Sovietų Sąjunga. Šešta pasaulio dalis šią dieną darbo žmonių rankose. Ta šalis su darbo masėmis.

Kita, klasinis darbininkų susipratimas šiuo metu daug didesnis visose kapitalistinėse šalyse. Darbininkai šią dieną geriau žino, kaip ginti savo reikalus.

Trečia, ir pats kapitalizmas šią dieną stovi daug arčiau savo galo. Jis šiuo laiku daug labiau supuęs. Vidujiniai jo prieštaravimai dar didesni, negu buvo pirmiau.

Sis karas nėra taip mažas dalykas, kaip kas mano. Tai nepaprastai didelis įvykis. Jis sta to prieš darbo žmones didelius uždavinius. Nuo šio karo priklausys tolimėnis žmonių gyvenimas.

Jeigu žmonės mokės kovoti, tai po karo užviešpataus amžina taika. Jeigu ne — pasaulis atsiders į dar baisesnę padėtį.

Berniukas

Zaliųjų medžių pavėsy, Geltono smėlio krūvoj, Duobukes kasė berniukas, Jaunos sesutės globoj.

Jo šviesiose garbanose Maudės saulės spinduliai, O melsvoje jo akyse Zybčiojo džiaugsmo jausmai.

Jis atydžiai žarsto smėlį, Kasa duobes, pilymus, Pagaliais viską smeigsto Nužymėdamas kelius.

Mat jaunoj jo vaizduotėj Tais keliais plaukia pulkai Ir kietu plienu šarvuoti Slenka tankai — traukiniai.

Zaisk, nekaltas kūdikėli, Žarstyk smėlį sau smagiai. Lai tikrovėj tau neteuka Kasti gilūs apkasai.

J. Klevas

Su Džiaugsmu Pasitiko Raudonąja Armija

Kapitalistų ir visų darbo žmonių neprietelių spauda neriasi iš kailio, kad Raudonoji Armija įžengė į Vakarų Ukrainą, Baltarusiją ir Vilnių paliuosavimui iš po Lenkijos imperialistų pavergtų tautų. Šaukia, rėkia, melus sklaidžia, bet vis vien negali nuo žmonių paslėpti tą faktą, kad tų kraštų gyventojai su džiaugsmu, dainomis, muzika, gėlėmis pasitiko Raudonąją Armiją. Kapitalistinių laikraščių redaktoriai savo straipsniuose puola Sovietus, o tų pačių laikraščių korespondentai iš Europos, iš įvykių vietos praneša visai ką kita. Mes žinome, kad ponai kapitalistiniai redaktoriai daug išbrauko iš korespondentų pranešimų, bet ir iš to, kas jau telpa, galima aiškiai persistatyti Vakarų Ukrainos ir Baltarusijos žmonių didelį džiaugsmą. Štai keletas pranešimų:

Norman B. Deuel, "Daily News" korespondentas, rugsėjo 18 dieną praneša: "Gyventojai vakarų Ukrainoj ir Baltarusijoj karštai sveikina Sovietų armiją, iškėlė raudonąsias vėliavas, su-

draskė lenkų vėliavas ir pasitinkamai šaukė: Tegul Gyvuoja Sovietai! ... Visur gyventojai pasitiko Raudonosios Armijos dalis su dideliu džiaugsmu."

Tas patsi korespondentas praneša į "New York World Telegram."

"Vakarų Ukrainos ir Baltarusijos miestų ir kaimų gyventojai entuziastiškai sveikina Raudonąją Armiją. Jėga, Raudonosios Armijos, aukštavas kultūrinis ir techninis išsilavinimas, gražūs apsiėjimas dar daugiau paveikė žmones. Patys gyventojai nudraskė lenkų vėliavas ir jų vieton iškėlė Sovietų Sąjungos vėliavą ... Lenkijos dvarponiai, kuriuos vietos gyventojai neapkenčė, didelėje baimėje išbėgiojo. Draugiškumas tarpe Raudonosios Armijos ir vietos gyventojų tuojaus užsimiega, kaip tik Raudonoji Armija ateina. Vakarų Ukrainos ir Baltarusijos valstiečiai gelbėja Raudonosios Armijos žengimui pirmyn. Miestelio Lepol gyventojai pasitiko Raudonąją Armiją su didžiausiu džiaugsmu. Visi namai buvo iš-

puosti raudonomis vėliavomis. "Valstiečiai prisilaikydami savo senų tradicijų pasitiko Raudonąją Armiją su duona ir druska, kviečia raudonarmiečius už-eiti į jų namus.

"Kada Raudonosios Armijos būrys pasirošė maršuoti toliau, tai visi gyventojai susirinko į išleisti. Gyventojai sveikina Sovietų valdžią ir Staliną už prisiantimą Raudonosios Armijos, vaikštinėja gatvėmis ir dainuoja dainas, kurios buvo lenkų uždraustos."

Džiaugiasi Visos Tautos

Korespondentas William Forrest praneša į "New York Post," kad kada Raudonoji Armija pasiekė Zalesicį ir Kutų miestus, prie Rumunijos sienos, tai pabėgėliai labai nusidžiaugė. Jis rašo:

"Jdomu, kaip gyventojai pasitiko rusus. Raudonąja Armija užimant miestus nebuvo paleistas nei vienas šūvis į civilius gyventojus, nenumesta nei viena bomba ant jų. Kaimų gyventojai ir pabėgėliai, kurie buvo užtvenkę kelius link Rumunijos, pasiilusavo nuo vokiečių teroro ir sveikina Raudonąją Armiją, kaip jų išgelbėtoją.

"Rusų armija suteikė pagalbą pabėgėliams draugiškai juos su-

tikdama ir jiems gelbėdama. Šioj Lenkijos dalyj daug gyventojų yra žydų tautybės, kurių skaičius buvo padidėjęs tūkstančiais pabėgėlių, bėgančių nuo vokiečių. Jų buvo didelis džiaugsmas, kada jie pasijuto laisvais nuo na-zių, kada juos išgelbėjo Raudonoji Armija."

Kas Buvo Vlniuje?

Kada Raudonoji Armija prisiartinavo prie Vilniaus, tai lenkų raitarija, artilerija, tankai, pės-tija priešakyj su 10 generalų ne-tekdami proto bėgo linkui Lietuvos sienos. Vilnius liko be valdžios. "New York Times" korespondentas praneša, kad "Pirm Sovietų armija pribuvo, tai Vilniaus darbininkai apsiginklavo šautuvais ir sudarė miliciją, kuri maršavo gatvėmis ir palaikė tvarką." Kada Sovietų armija pribuvo, tai Vilniaus gyventojai pasitiko ją varpais skambindami.

Atidavė Vilniečiams Zemes

United Press korespondentas praneša "N. Y. Timesui," kad "Raudonoji Armija, užimdama vakarų Baltarusiją ir Ukrainą, neša ir valstiečių paliuosavimą iš po dvarponių. Raudonos Armijos vadai paskelbė: "Valstiečiai, imkite ponų dvarus ir valdykite! Ganykite savo gyvulius ponų ganyklose!"

"Tass" žinių agentūra sako, kad visur valstiečiai dideliu džiaugsmu pasitinka Raudonąją Armiją, pilni šalikeliai žmonių; merginos gėlimis apkaisė raudonarmiečių arklius ir tankus. Vietos gyventojai laiko kartu su raudonarmiečiais susirinkimus.

"Mes einame taip greitai pirmyn, — sako Raudonosios Armijos komanda, — todėl, kad su mumis vietos gyventojai, kad randame visus tiltus tvarkoj, kad telegrafo, telefonų linijos ir elektros stotys yra tvarkoj ir normaliai dirba." Tvarkoj todėl, kad darbininkai ir valstiečiai neleidžia lenkų ponams sugadinti.

Kitas korespondentas praneša, kad Pinsk miesto srityje būrys lenkų pėstininkų areštavo savo oficerius ir prisidėjo prie Raudonosios Armijos su daina išvien žengia pirmyn.

Kablegrama iš Rovno

Rusų draugų dienraštis "Rusky Golos" gavo kablegramą iš Rovno miesto, vakarų Ukrainos, kurj ėmė Raudonoji Armija. Kablegrama skamba:

Rovno, rugs. 19. Džiaugsmui vakarų Ukrainos valstiečių ir darbininkų sąryšy su atmaršavimu Raudonosios Armijos nėra ribų. Suaugę ir vaikai apsikabinę raudonarmiečius ir jų komandierius bučiavo ir prašė duoti jiems galimybę koku nors būdu pagelbėti Raudonąja Armijai. Kada prie Rovno Sovietų tankų skyriaus komandierius Goršačenko paačiavo valstiečių Marčianui už pagalbą, tai pastarasis apsikabino komandierį ir pro džiaugsmo sąrasas pareiškė: "Ačiū brangūs broliai jums, jūs mums sapanvotės per daugelį metų. Ačiū už tai, kad jūs išgelbėjote mūsų gyvastis!"

"Vieno kaimo valstiečiai atsi-prašė raudonarmiečius, kad jie išėjo pasitikti taip suplysiusiose drabužiuose: 'Šiandien mūsų laimingsiausia diena, — sakė dažytojas Lamko, — mes su džiaugsmu apsiirengtume kuo gražiausia, bet neturime gražesnių! Mes visi apiplyšė!'

"Senelis valstietis Mukač sakė: 'Man jau 70 metų, bet aš žinau, kad Maskvoj yra visų pavergtųjų tėvas, kuris moka apie visus darbo žmones rūpintis, o jo vardas Juozas Stalinas.'

"Pravdos" korespondentas kalbėjęs su Raudonosios Armijos vadais, vienas iš jų pareiškė: "Jaudinancios scenos miestų ir kaimų gatvėse, kur tik įžengė Raudonoji Armija. Visur mas apsupo gyventojai, spaudė rankas, prašė pias raudonarmiečius, paaukoti jiems raudonas žvaigždes, ir gavę išdidžiai prisisegė jas prie krūtinių."

Kamenkos Kaimė

Kamenkos kaimė visi gyventojai apsupo raudonarmiečius. Vienas senelis išėjo priešakin ir pareiškė: "Žiūrėkite visi! Su šiais raudonais kovotojais mes niekad daugiau nevergausime lenkų ponams!"

Vietos gyventojai apipila raudonarmiečius klausimais apie Sovietus. Jie džiaugiasi sužinoję, kad Sovietų Ukrainoj yra ukrainų kalboj mokyklos, laikraščiai, ukrainiškai kalba valdžia. Jie pa-

Vienas iš Raudonosios armijos komandierių (kairėj) išeina iš vokiečių štabo buveinės Balstogės po pasitarimo su vokiečių armijos atstovais. Po to pasitarimo vokiečiai Balstogę apleido.

sakoja, kad lenkai jiems draudė ukrainų kalboj dainas dainuoti. Vienas jaunas ukrainietis atsi-stojo ir pareiškė:

"Aš noriu būti tokiu, kaip Sovietų Ukrainos žmonės ir raudonarmiečiai. Aš maršuosiu su Raudonąja Armija išvien ir niekadods neleisiu daugiau lenkų ponams viešpatauti ant mūsų žemės! Visa Ukraina bus dailte ir laiminga!"

Jau vien šie pranešimai i smulkmenas sudaužo visas tas pasakas, kad Sovietai užpuolė Lenkiją. Sovietų Raudonoji Armija užėmė vakarų Baltarusiją, Ukrainą ir Vilnių, tuos plotus, kuriuos Lenkijos imperialistinė valdžia su pagalba Francijos ir Anglijos imperialistų 1920 metais pavergė. Sovietų Raudonoji Armija išlaisvina savo tautos brolius ir tautinius ir klasinius iš po dvarponių jungo. Sovietų Raudonoji Armija neleido savo brolius pavergti Vokietijai, ji pastojo Hitlerio armijai kelią. Kaip matome, vietos gyventojai su dideliu džiaugsmu ją pasitiko. Tą Gali nematyti tik apakę Sovietų priešai, tik pasitimo apimti plunksnabraižos!

Sovietai, užimdami vakarų Ukrainą ir Baltarusiją, uždavė didelį smūgį ir Hitlerio užkariavimams. Juk Lenkijos armija su-

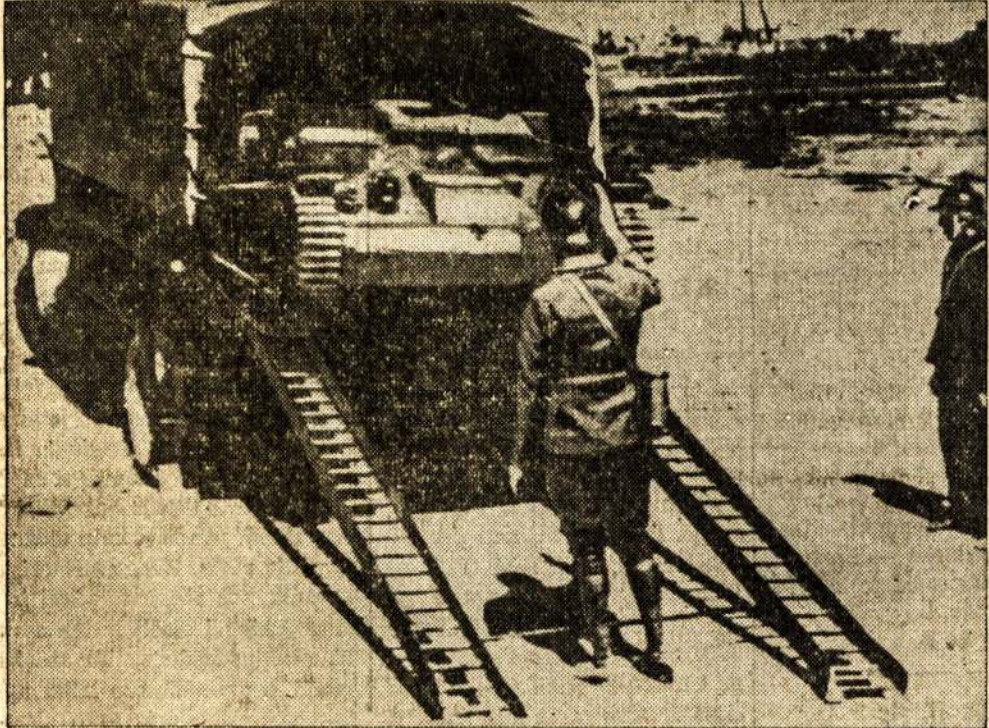
gėj po pasitarimo su vokiečių armijos atstovais. Po to pasitarimo vokiečiai Balstogę apleido.

(Laisvė)

Luksemburgas Pavojuje

Tarp didžiųjų Maginoto ir Zigfriedo tvirtovių linijų prie Belgijos, yra maža Luksemburgs kunigaikštystė. Ji apima vos apie 900 ketvirtainių mylių. Iš visų pusių ji apsupta tvirtovėmis ir dabartiniams susikurtimams einant ji atsiduria didžiausiam pavojui netekti savo nepriklausomybės, nes dabar didieji francūzų su vokiečiais mūšiai eina palei jos sieną ir bile kuri nors armija lengvai gali ją užimti. Bet Luksemburgo kunigaikštystė rengiasi nepasiduoti. Ji paskelbė būsianti visai neutrali, bet jei prieš kariuomenė įžengs į jos kraštą, tai ji ginsianti savo teises.

Paprastai Luksemburgo kariuomenė susidėjo iš keliolikos kareivių ir kelių karininkų. Dabar paskelbus generalinę mobilizaciją, spėjama, kad jos kariuomenės skaičius bus paaugęs iki 350 kareivių ir 15 karininkų.

Francijos kareiviai nuima nuo sunkvežimio vidutinio svorio tanką vakarų fronte. Francūzai tačiau prasiveržti pro Siegfriedo ir anglai sutraukė dideles jėgas, liniją nėra taip lengvas dailtas.

ISPANIJOS RESPUBLIKOS FRONTUOSE

Lietuvių Savanorių Atsiminimai

1936 — 1939

Į ANAPUS PIRENEJŲ ...

Rašo A. K.

(Tęsinys)

Mudu su Emilianu šj momentą ypač pergyvenom nepaprastai įspūdingai. Jautėmės lyg sapne. Lyg nepatikėtina, kad jau esame tokioj šalyj, kur revoliucinės dainos laisvai dainuojamos, Protarpiais mintys nuskrisdavo Brazilijon. Tokioj užmiršties akimirkoj, perbėgdavo smegenis savysaugos jausmo sukelta mintis: "Štai, tuoj įsiverš vidun Force Publica žiaurūs kareiviai, sumuš visus šautuvų buožėmis ir nusigabens į Orden Social drėgnas kameras ..."

Nebuvo galima atsigerėti milicijantais — pirmas gyvais matomais milicijantais. Jie buvo mūsų akyse pilna išraiška Ispanijos liaudies laisvės, už kurią ėjo ši žūt-būtinga kova. Vieni iš jų dėvėjo anarchistiškas, pušiau juodas, pusiau raudonas pilotos, kiti paprastas kariškas, su kūjo ir piatuoju ženklum ties kakta; kiti ant savo kepurių ir krūtinės dėvėjo dar kaž kokius ženklelius, viešai paradancius kokiai organizacijai priklausio. Visa tai rodė, kad čia žmonės visokių įsitikinimų naudojasi plačiomis laisvėmis.

Dar tą pat vakarą autobusai pasiekė Figueras tvirtovę, kur jau radome apie 150 anksčiau už mus atėjusių per kalnus savanorių. Čia, kaip tik atslūgo sutinusios kojos; tuoj energingai ėmėm ruoštis frontui. O po dviejų savaičių, jau ilgus traukinys savanorių iš Figueras stoties išėjo į Albacete, kur savo atspindį ir mažuose Lietuvos provincii-

jos miesteliuose. Ten gyvendamas svajoja abuvo paskirta Tarptautinėm Brigadom formuotis bazė. O dar po dviejų savaičių jau mušėmės po Madridu su fašistais.

JONAVA — TEL-AVIV — BARCELONA

Rašo B. V.

Mūsų epochos gyvenime kovos randa pie geresnį, idomesnį gyvenimą, kuris padarytų galą monotoniskumui. Todėl, aišku, jaunimo dalis ieško išeities emigravime, tikėdamiesi įgyvendinti savo siekius. Taip buvo ir su manimi. Pasiryžęs emigruoti ieškojau galimybės tai realizuoti. Man tai pavyko 19-tuose mano gyvenimo metuose. Su tam tikru bailumu aš rengiausi kelionei, apiešti mažąjį Lietuvos miestelį. Mano vienintelis bagažas — gilus tikėjimas į geresnį žmonių ateitį. Pasiryžęs kovoti, su pasitikėjimu galvodamas apie ateitį, vieną saulėtą birželio dieną ne be tam tikro liūdėsio jausmo apleidau savo gimtinę. Atsisveikinau su man gerai žinomais aplink žaliuojančiais laukais. Man galvoje vyravo mintys apie nežinomą ateitį. Bėga miškai, pievos; traukinys veža mane prie tėvynės rubežiaus. Traukinys toliau bėga tarp Vokietijos gražiai kultivuočių laukų. Tai pirmieji fašizmo metai; vokiečių antifašistai žudomi ir uždromi koncentracijos stovyklose. Su nepasitikėjimu vaikščioju Berlyno gatvėmis, kur laisvai siaučia fašizmo bestija. Jau tuomet būdamas bauvau jsi-

kintas, kad fašizmą reikia panaikinti jėga, aš visgi neįsivaizdavau, kad kelis metus vėliau aš kovosiu su ginklu rankoje prieš tą bestiją. Toliau aš turiu progos pamatyti ir fašistinę Italiją: Italijos laivas veža mane prie Palestinos kranto. Krašto biednostė ir atsilikimas mane labai paveikia. Aš greitai apsiprantu su krašto sąlygomis — karštai žengiu kovon už geresnį darbininkų masių gyvenimą, kurios begėdiškai eksplotuojamos Anglijos imperializmo; vedama kova už išsiluosavimą iš po Anglijos jungo. Tuomet laikraščiai atneša žinią, kad Ispanijoj įvyko fašistinis sukilimas. Nežiūrint to, kad Palestinos krašte vedama ginkluota kova, susidomėjimas Ispanijos įvykiais buvo labai didelis. Su nepaprastu įtempimu skaitomos naujienos iš Ispanijos. Aš nutariau kuo greičiau išsivaziuoti Ispanijon ir ieškau būdu tai įvykinti. Neturint dokumentų buvo gana sunku realizuoti, bet pasiryžimas nugali visas kliūtis; greitai išplaukiu su francūzų laivu "Patria" į Paryžių. Iš ten, po keturių dienų išsvažiuau į Marselį. Įvykiai bėgo žaibo greitumu, Ispanijos karas darosi vis žiauresnis, atviros Italijos ir Vokietijos paramos dėka. Marselis buvo pilnas ispanų fašistų. Respublikos laivai dažnai būdavo atakuojami nežinomų povendeninių valčių.

Sėdau į stovėjusį Marselio uoste Ispanijos respublikos laivą "Cjudad de Barcelona." Nežiūrint pilno laivo prikrovimo, ant laivo dar buvo apie 400 savanorių iš viso pasaulio kraštų. Tą pat naktį išplaukėme Barcelonos link. Šviesa užgesinta, važiuojam tamsoj. Niekas nemiega, visi randasi laivo palubėje. Kiekvienas jaučia valandos rimumą. Taip važiuome visą naktį. Dieną buvo duotas įsakymas nusileisti į kajutes. Pavojus darosi didesnis: laivas plaukė į neutralius vandenius, kur respublikiečių laivai kelis sykius buvo užpulti fašistų piratų. Įtempimas didėja: artinamės prie Ispanijos vandenų. Saulė jau buvo aukštai pakilus, kai mus pasveikino pir-

masis respublikiečių hidroavionas. Jau pajutome karo atmosferą.

Savanoriai jau organizuojami grupėmis sulig kalbos; jau duodamos instrukcijos kaip elgtis išlipus iš laivo ir įžengus į Barceloną. 2 val. p.p. viskas jau suorganizuota. Kai kas po nemigo nakties, užsnuodo savo guolyj, labiau pasitikėdami saulės šviesa, negu nakties tamsa. Jie pamiršo tik vieną dalyką, kad fašistų piratai nesivaržo pravesti savo kriminališkų žygių ir saulei šviečiant.

Du sprogimai staiga sugriaudžia ore, vienas po kito. Laivas sudrebėjo lyg sutrenktas; akymirknyje viskas pasikeitė. Žmonės akimis klausė vienas kito kas atsitiko, bet tai truko tik valandėlę. Tuoj visi suskubo į viršų. Abejos antrosios klasės siaurutės durys mas išvedė į palubę. Čia viskas paaikškėjo: laivas skendo tokiu greitumu, kad buvo sunku orientotis. Žmonės, kurie turėjo laimės išieiti į palubę, tuoj metėsi prie trijų laivelių, kurie buvo viršuj. Riksmas dešimtimi kalbų pripildė orą. Žaibo greitumu nusileido vandenim vienas laivelis su keliais jūrininkais ir ėmė toli nuo laivo. Ten buvo ir išdavikiškas kapitonas. Laivas pakrypo ant šono ir keiviečiai turėjo laikytis turėklių, kad neiškrist į vandenį. Čia atsitiko baisus įvykis: antras laivelis nusileidžiant apsvietė ir žmonės dingovandenyje, iš jų nei vienas neišsigelbėjo. Vanduo iš virte virė ir traukė žemyn. Trečią laivelį nuleido laimingai, Likusiems nebuvo kitos išeities, kaip mestsis vandenin; mokantieji plaukti, taip ir padarė. Bežiūrint šokau vandenin ir stengiausi pasiekti laivelį, kuris ne per toli nuo manęs buvo ir tokiu būdu man pavyko nuolti nuo laivo. Oras buvo pilnas bejęgių riksmų ir laivo kriokimo. Laivelis labai greitai tolo nuo manęs, ir aš supratau, kad ne ten mano išsigelbėjimas. Tai tikrai būtų mano gyvenimo paskutinės minutės. Tik staiga aš pastebėjau už maždaug 200 metrų nuo manęs plaukiantį baltį. Pas-

kutinėmis jėgomis priplaukiau prie to baltio, mano laikinojo išgelbėtojo. Aš kiek atsiekgavau. Metu žvilgsnį į laivą, bet jau nieko nesimatė. Tik vienas mažas laivelis sūbuvo ant vandens paviršiaus ir kur ne kur dar matėsi žmonės, laikantieji baltkių — laivo likučij. Ore staiga suskambėjo Internacionalo garsai, tai dainavo laivelio keleiviai. Iš vienos pusės labai toli buvo matyti pilka juosta — tai Ispanijos žemė. Buvo matyti ir keletas laivelijų, išplaukusių nuo kranto mūsų link. Bet tuo metu baltis, kurio aš turėjauis plaukėti atbulon kryptin; aš gi buvau per silpnas kovoti su bangomis.

Nežinau, kiek laiko tas truko; valanda? .. divi? .. Man tai atrodė amžinybe. Taip kovodamas su bangomis užgirdau motoro ūžimą. Po kelių minučių ant vandens nusileido hidroplanas. Kas tai numetė virvę ir užtraukė mane į orlaivį. Greit pasiekėm krantą, netoli vieno Katalonijos miestelio Melgrat. Visi gyventojai buvo susirinkę ant kranto. Išgelbėtiems suteikė pirmą pagalbą ir nuvežė ligoninėn. Atsigavęs ir apsidairęs pamačiau, kad labai mažai draugų išsigelbėjo: vanduo prarijo juos dar prieš jiems įžengiant į Ispanijos žemę. Paskui paaikškėjo, kad laivo kapitonas savo išdavikišku elgesiu nieko nepadarė draugų išgelbėjimui, kad prie geresnės organizacijos jie būtų buvę galima tikrai išgelbėti. Jis vėliau už tai užmokėjo savo gyvenbe. Ant rytojaus visi išsigelbėjusieji susirinko ir Katalonijos prezidento akvaizdoje pagerbė nuskenėjusius, pridėdamai už juos atkeršyti. Kiekvienas juos priglaudė savo atmintyje ir su didesniu įnirtimu, drauge su ispanų tauta stėjo kovon prieš tarptautinį fašizmą. Už kelių dienų susidūrėm žmogus prieš žmogų su italų "divyviais," kurių didvyriškumą jau anksčiau patyrėm jų užpuolime ant neginkluotų laivų atviroje jūroje ir "herojiškume" Guadalajaros fronte.

(Bus daugiau).

Lietuvoje

STERBINAS BARBARIS-KUMAS

Marijampolė. — Kauno gatvėje gyveno du senukai, senatvėje likę be jokios globos ir be pagalbos. Senukas yra beveik apakęs, o senukė dar apskūri duonos plutai uždirbti. Nesenai senukė pasipjovė paršeli, kuris labai greitai išnyko nuo aukšto. Pasirodo, kad to paršiuo mėsa išvogė senukų anūkas su savo žmona. Jie atėdavo, kada senelis vienas būdavo namie ir vienas jį užkalbindavo, tuo tarpu antras ant aukšto mėšą vėgavo. Pavogtąją mėšą paroduodavo ir pinigų prağedavo.

Toks beširdiškas pasielgimas yra liudininku dar žmonių tarpe užviešpataujančio žiaurais išauklėjimo papročių ir negerbimo savo senelių.

Mobilizacija ir Oro Prati-mai Klaipėdoje

Klaipėda. — Rytprūsiose mobilizacija tęsiama toliau. Atsargos karininkai imami iki 65 metų amžiaus, o kareiviai iki 55 metų. Taip pat mobilizuoti ir arkliai. Zvejų visos didesnės valtyys irgi sumobilizuotos. Šiais laivais transportuojami kariai ir amunicija iš Rytprusių į Klaipėdą, bei priešingai.

Klaipėdos uosto Lietuvos laisvoji zona jau pradeda aptverti, bet kol kas tik keliolika stulpų dar teįcementuota. Įtempimui didėjant visi vasarotojai greitai vyksta iš Klaipėdos, o žmonės perkasi daugiau maisto ir slėpia jį atsargiai.

Kiekvieną naktį virš Klaipėdos vyksta orlaivių pratimai. Miestas labai dažnai aptemdomas kartiniais pratimais. Visi gyven-tojai suregistruoti ir yra kalbama, kad visiems bus išduotos dujokaukės.

ISLEIS ĮSTATYMA NUSAVI-NIMUI DURPYNŲ

Radviliškis. — Daugumą Radviliškio durpynų yra perėmusi savo nuosavybėn "Elektros" bendrovė. Ji nori pabaigti supirkti nuo ūkininkų visus durpyno laukus. Bet kadangi ūkininkai nenori savo durpynų perduoti ir prašo labai aukštą už juos kainą, tai vyriausybė rengiasi išleisti įstatymą, pagal kurį durpynai nuo ūkininkų bus nusavinti ir pervesti bendrovei.

SILPNI SEIMYNNIAI RYSIAI

Marijampolė. — Paskutiniu laiku Marijampolėje vis dažniau pasikartoja persiskyrimai. Dažnai vyras išėina ir palieka moterį su mažais vaikais nepalikdami jai nei vieno cento.

Prie perskyrų veda labai sunki darbininkų padėtis. Maži uždarbiai, nuolatinis skurdas ir vargas priveda prie barnių, ir dažnai vyras netekęs kantrumo palikęs moterį išėina savo keliais. Reikėtų, kad vyriausybė imtųsi kokių nors priemonių tokiems persiskyrimams pastoti kelią. Taipgi daugiau atkreipti į darbininkų padėtį, kad jie galėtų turėti darbo ir išmaitinti savo šeimynas. Kol tas nebus padaryta, šeimų santykiai negerės, bet eis blogyn.

ISAKĖ PAGRAZINTI MIESTA

Kėdainiai. — Miesto valdyba įsakė visiems namų savininkams pagražinti namus, dabar kada namai naujai nudažyti, tėsia įsakymą toliau, paliepdami visas senas tvoras nugriauti ir jų vietas pastatyti žaliai nudažytas. Taipgi liepia ir kitas tvoras naujai perdažyti, kad miestas atrodytų gražesnis ir jaukesnis.

Namų Savininkai Nori Pakelti Butų Nuomas

Kaunas. — Kilus įtemptai pasaulinei padėčiai, namų savininkai susirūpino nuomų už butus pakelimu. Kainų tvarkymo įstai-ga gauna kas dien nuo namų savininkų prašymus leisti jiems pakelti nuomas. Bet tuo pačiu sykiu Kainų tvarkymo įstai-ga dar daugiau gauna skundų nuo nuomininkų, kad namų savininkai labai brangina butus ir nesant uždarbių negali nuomas užsimokėti. Skundžiasi namų savininkai, skundžiasi ir nuomininkai. Vargas spaudžia visus, tiek nuomininkus, tiek mažuosius namų svininkus. Jei žmonės turėtų kur užsidirbti tinkamesnį pragyvenimą, lengviau sutiktų mokėti ir didesnes nuomas, bet prie dabartinių menkų uždarbių visiems darosi neįmanomai sunku galą su galu suvesti.

ISNAUDOJA DARBININKUS

Kėdainiai. — Čia broliai Gelai turi tris įmones: malūną, lentpiuvę ir krautuve. Tose viso-

se įstai-gose dirba nemažas skaičius darbininkų, bet tie darbininkai neturi jokių teisių, kaip kitose įmonėse dirbantieji. Jau vasara atėjo ir praėjo, o darbininkai vis dar negavo atostogų, kaip yra nurodyta įstatymuose.

Darbininkai vengia atostogų reikalauti, nes už tokius pareikalavimus savininkai turi teisę sauvaiiai juos persekioja ir iš darbo pašalinti. Gi darbo inspektorius vietoj to, kad žiūrėti darbininkų reikalų, dažnai žiūri tik darbdavių interesus.

GERĖ TOL, KOL PAMELYNAVO IR MIRĖ

Panevėžys. — Šiomis dienomis "Prabangos" restorane labai nusigėrė Antanas Adamonis, 49 metų amžiaus, to miesto gyven-tojas. Adamonis dažnai mėgdavo "patraukti" ir ne kartą jo žmona yra parvedusi jį namo. Taip ir šį sykį, žmona atėjus restoranan rado savo vyrą taip nusigėrusį, kad jis besikeldamas nuo taburėtės sukniubo žemėn. Kaipovisiškai girtą paguldė kitan kam-

barin, kur už kiek laiko jį atrado visą pamėlynavusį ir jau negy-vą. Danktaras konstatavo mirtį nuo persigėrimo.

SIAUCIA GAISRAI

Alytus. — Rugpjūčio 25 d. naktį Alytaus v., Navickų km., sudegė ūkininko Čebatoriaus didelis klojimas su javais ir ūkio mašinomis. Nuostolių padaryta apie 20,000 Lt. Manoma, kad klojimas padegtas, nes gyventojai pasakoja, būk matę nusikal-tėlį bėgantį. Klojimas buvo apdraustas, bet vis delto rudens laiku ūkininkui padaryta dideli nuostoliai. Gaisro gesinti buvo nuvykus Alytaus miesto ugniagesių komanda.

Rugpjūčio 27 d., vidurdienį su-degė Alytaus v., Jurkonių km. Linkevičių Jono ir Viktoro gyvenamieji namai ir vienas tvartas. Gaisro gesinti buvo nuvykę Alytaus m., ir ulonų pulko ugnagesiai, kurie gaisrą likvidavo. Ten galėjo sudegti visas į vienkiemius neišskirstytas kaimas.

Valstybės Prezidentas A. Smetona ir žemės ūkio ministras dr. J. Krikščiūnas (dešinėje) apžiūri Šešupės nusausinimo darbus Šu-Suvalkijoje. Suvalgų Kalvarijos Šešupės melioracijos darbus dirba apie 500 darbininkų. Sutvar-

kus Šešupės slėnį 7 kilometrų iškastos upės bare, bus nusausinta apie 1,230 hektarų pelkių. Vaizdelyje matoma graži pieva, kur pirma buvo neišbrendamas liūnas.

Penevėžys Auga ir Nauju Gyvenimu Alsuoja

Klaipėdos netekus, Penevėžiui tenka antro provincijoj didesnio miesto vieta, tačiau ir tokia garbė, atrodo, Penevėžys nenori pasitenkinti, — stengiasi jei neaplenkti, tai bent susilyginti su Siauliais. Penevėžys, ypač paskutiniaisiais metais, pasipuošė gražesniais gatvėmis, turi dvi supiltas su gražiais šaligatviais Nevėžio krantuose alėjas; šios upės vagą reguliuojant, baigiamas kasti didelis kanalas, kurį baigus tvarkyti buvusias ganyklose miestas turės gražią aikštę, kurią galės panaudoti skerui arba sporto reikalams. Sparčiu tempu vedama centrinėse gatvėse kanalizacija, greta pravaistas ir telefono požeminis kabelis, — iš miesto centro rengiamasi iškelti visas lentpiuves. Naujajam mieste, kuris baigia augti iki "Miesto" fabriko ir rytų linkme iki geležinkelio stoties, pergrįsti ir gražiai sutvarkyti mažesnieji skersgatviai, Agronomijos g-vė ir Liepų alėja. Apskritai, Penevėžys savo gatvių sutvarkymu ir šaligatvių pravedimu jau padarė didelę pažangą.

Pedagoginio Instituto Atkėlimas

Į kasdieninį Penevėžio gyvenimą atnešė daug naujūmų.

Keli senesnieji pedagogai — p. V. Paulauskas, p. Karka steigia privačią muzikos mokyklą. Šiam sumanymui jau gavo pritarimą, o žymesnių pašalpų iš niekur nelaukia. Šia mokykla susi-

domėjimas tiek moksleivijos, tiek visuomenės tarpe didelis, nes vien tik futbolu šiandien nebenorima pasitenkinti, kultūringas gyvenimas meną aukščiau vėrtina.

Kadangi Valstybės teatras Penevėžy retas svečias, visuomenė gausiai lanko kinus. Baigiamas įrengti trečias erdvus kino teatras.

Atgyja ir eilę metų vegetavęs kooperatinis gyvenimas, steigiamas Penevėžio žemės ūkio kooperatyvas, kurio jau parengti įstatai ir išrinkta valdyba: Martinkaitis, Ruzminas, Yabalas, Galvydis ir kt. Nariais jau įstoję apie 40 asmenų. Kooperatyvas veikimą pradės atidaręs miesto centre detalę miestui ir kaimui pritaikytą krautuve.

Kraštotyros draugija gražiai sutvarkė ir eksponatais pagausino muziejų ir rengiasi nuosavų rūmų statybai. Darbo rūmų kult. klubas suorganizavo liaudies teatrą — mėgėjų grupę, daug kartų vykusiai pasirodė vietos visuomenei ir lankėsi provincijoje. Jis turi plačią lankomą skaityklą, į kurią populiariųjų laikraščių išrašoma net po kelis egzempliorius.

Nė vienas metais nebuvo taip gyva statyba, kaip šiemet: 3-čio-sios pradžios mokyklos rūmus užleidus Pedagog. institutui, Jakšto prosp. statomi modernieji pradžios mokyklos rūmai, gre-ta — apskrities valdybos rūmai, tik ką išdygo vienuolynas, įpu-sėti statyti kunigų seminarijos

rūmai, baigtas statyti aliejaus fabrikas, plečiamas ir motorizuojamas "Lietuvos Muilo" fabrikas, didelius tankus stato "Lietūkis," plečiamas "Maisto" fabrikas, statyba tebevyksta prie siaurojo geležinkelio depo. Neatsilieka ir privati statyba: prieš Lietuvos banką didelių trijų aukštų mūrą stato dr. Mačiulis, čia rūmus statys ir dr. Statkevičius, didelius namus pastatė kirpėjas Kuodyš, kur kalbama, kad bus įsteigta moderniška kavinė, o Panevėžys iki šio laiko neturėjo jokios kavinės. Skaitant praėjusių metų statybą: lig kasos, pradžios mokyklų, Smulk. kred. draugijos ir kit., Panevėžys pasipuošė gražiais ir modernieškais rūmais.

Nežiūrint stambios ir gyvos statybos, Panevėžyje, kaip ir kituos didesnius miestuos, **įn-tama butų stoka.** Kai tik atsikėlė Padeg. instituto studenai, buvo išvėdintos ir išnuomosos eilę metų tuščios stovėjusios namų pastogės, didesnių butų savininkai už gerą atlyginimą išnuomavo mažiau reikalingus kambarius.

Nors ir nuomas kelti draudžiama, tačiau jos auga "automatišku" būdu: padaro šioji toki remontą, o po to nuoma pakelia visu trečdaliu. Reikia pažymėti, kad prieš 2—3 m. Panevėžyje butų nuomos buvo žemos, o dabartinis jų pakėlimas nuomininkams visai netikėta staigmena.

Kai kiekvienieri metai Panevėžį slėgdavo kelių šimtų bedarbių našta, šiandien čia ne tik kad nėra bedarbių, bet naujam ir skubiam darbu sunku rasti bet kokį darbininką. Visi buvę bedarbiai, kurie per dienas varstydavo darbo biržos ir savivaldybės duris nuo pavasario pradžios apsirūpino neblogai atlyginamais pastoviais darbais, jei bus taupūs, žiemą nematys bado ir nieko neprrašys pašalpų.

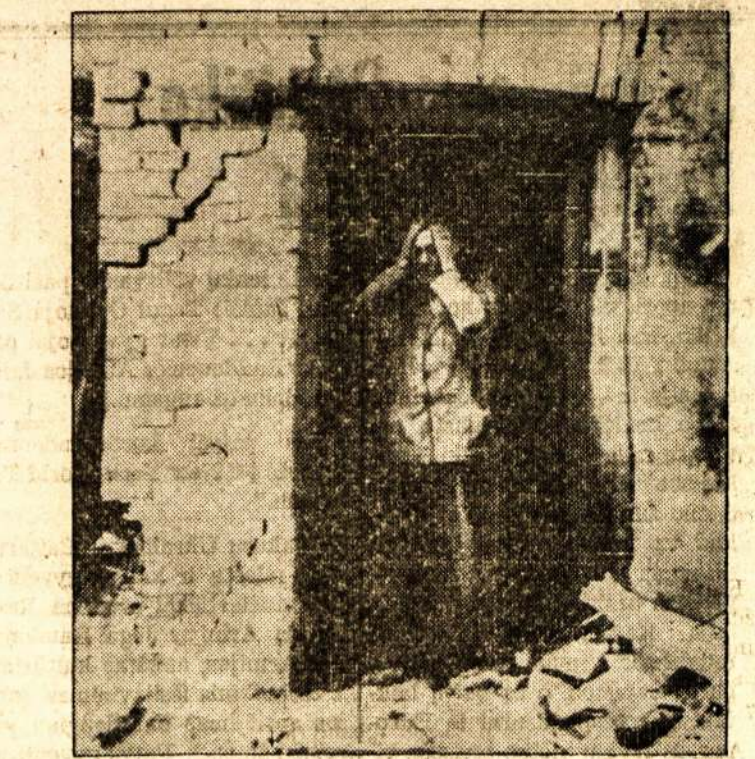
Per didžiuosius vasaros darby-mečius darbininkų mieste ieško-jo apylinkės ūkininkai, tačiau tik retas jų gavo. Penevėžio apskrities ūkininkams ši vasara buvo nepaprastai sunki, mat, darbas vijosi darbą — kartu su rugių kirtimu prasidėjo ir vasarojaus valymas.

L. Z.

Alimentai Ir Byla Už Garbės Nuplėšimą

Šiomis dienomis Marijampolės apygardos teismas sprendė gan komplikuo-tą bylą, galutinai užbaigdamas "meilės didvyrio" V. Čepanionio karjerą. Bylos pradžioje sena, siekia net 1936 metus, kada Čepanionis susipažino su šešiolikos metų gimnaziste Smelstoriute ir su ja beroman-suodamas vie žadėjo vesti, bet dar neapsivėdė net iki šių dienų.

Iš pirmo susitikimo abu jauniejį vienas kitam patiko, taip sakant, meilė prasidėjo iš pirmo pasimatymo. Čepanionis, nežūrint metų didelio skirtumo, pradėda meilintis prie jaunos gimnazistės ir skirti pasimatymus. Jauna mergaitė pasijutusi esanti pana, mielai sutiko Čepanionio pasiūlymams mylėtis ir draugauti. Prasideda nepavydėtinas meilės perijodas. Vakaraus pasimatymai, pasivaikščiėjimai ir taip toliau. Netrukus Čepanionis pradėda mergaitę aiškinti, kad yra dar didesnė laimė, povestuvinė laimė. Mergaitė nori dar daugiau laimės. Bet Čepanionis savo žygius atlieka rimtai. Jis nesisiepia nuo jos tėvų ir atvirai pareiškia, kad jėdu vesis. Tik toms vestuvėms vis dar nėra laiko, ir jis jas atideda ant toliau ir ant toliau. Tuo tarpu pasimatymai tęsiasi. Dievobaimingos moterėlės pradėda šnibždėtis, kita ir poterėlį sukalba, netrukus ir gandrass savo lizde atsistojes pradėda kalenti snapą. Dalykas lieka visiems aiškus. Čepanionis turi vesti. Bet Čepanionis neturi kada, jis vis vėdybų laiką atideda kitam kartui, kol pagaliau visai prasialina, pasisiepia savo

Lenkijos valstietis galvą susi-ėmęs žūri i savo namus po bom-bardavimo. Tas įvyko netoli Var-

šavos. Nazių bomberiai bombar-davo ir kaimus, visai neturinčius jokios militarinės reikšmės.

Paslaptingas Mėnulio Veikimas Į Mūsų Žemę

Senovės žmonės, ypač valstiečiai, labai prisitaiko sėjos darbus prie mėnulio. Kada ką sėti ar sodinti, jie žiūri tam tikro mėnulio laiko. Vienus darbus dirba pilnatyje, kitus jauno mėnulio laike. Tokį mūsų senelių paprotį, jaunieji buvo pasmerkę, kaipo burtus. Bet vienok mokslas išaiškino, kad tai nėra burtai. Mė-nulis daro tam tikrą paslaptinį reikšmę i mūsų žemę ir į augalus. Valstiečių praktika, mokslas daugelyje atžvilgių užgria.

Visi žinome, kad mėnulis turi savo traukimo jėgą, kaip ir žemė. Mėnulis žemę ir jos augmeniją traukia į save, lygiai, kaip žemė mėnulį. Žinoma tos traukimo jėgos niekas neišmatavo ir negalima dar pasakyti ar toji traukimo jėga viena kitai lyg-ar ne. Bet patirta, kad per mėnesio laiko mėnulis savo traukimą jėga Aziją apraplėčia net 60 pėdų. Tas išmatuota radijo bangų ilgiu. Tam tikro ilgio radijo bangų leidimu iš Vokietijos ir Francijos, ir Kinijos, iš kito šono, išaiškinta, kad kiekvieną mėnesį, kada mėnulis daugiau esti viename šone, tai Azija išsitempia 60 pėdų ir paskui vėl susiglaudžia, kaip ištempta guma, kada mėnulis pereina į kitą pusę. Toji gravitacijos traukimo jėga veikia visą žemės planetą. Jei tos jėgos nebūtų, tai vandenynuose nebūtų nei potvinių, nei atoslūgių. Taipgi daugelį audrų sukelia toj mėnulio gravitacinė trauimo jėga. Ir ta traukiamoji jėga tur daug reikšmės i visą augmeniją ir pasėlius.

Bet mėnulio traukiamoji jėga veikia ne tik i žemę ir augmenitėviškėj.

Mergaitės tėvai užpykę užveda alimentų bylą ir teismas Čepanioniu priteisia rūpintis kūdikiu. Bet teisme Čepanionis dar bando išsisukti. Jis prikalba savo draugą R. Palioką teisme kreivai liūdinti prieš Smelstoriute. Ir jis pildydamas savo draugo pagėdavimą teisme aiškina, kad jis ir net kiti lengvai turėdavo su ta jauna mergina intymius santykius. Už tokį garbės nuplėšimą, mergaitės tėvai patraukia Palioką ir Čepanionį teisman už garbės nuplėšimą, nes ji Palioko visai net nepažinusi ir su juo niekad nebuvo susėjusi.

Teismas išklauses šio mergaitės skundo išaiškino, kad ištikrųjų Paliokas teisme neteisingai liūdijęs ir melavęs, tuo apšmeiždamas jaunuolę. Ir todėl abu pripažino kaltais už apšmeižimą ir stengiamasi neteisingu liūdyumu apgauti teismą ir abu nuteisė po du metus sunkiųjų darbų kalėjimo.

Ji veikia ir gyvūniją. Pacifi-ko vandenynė yra viena žuvies rūšis, vadinama grunion. Zuvis labai panaši silkei, tik kiek didesnė. Paskutinėmis pavasario dienomis, kada mėnulis yra tam tik-roj padėtyj, viena minute vandenyno bangos išmeta tas žuvis į krantą, o kitos bangos atėję vėl jas nuneša vandenynan. Tas atsitinka tik kada mėnulis yra pilnatyje, arba jaunas. Ir todėl žuvininkai, norėdami tų žuvų prisigaudyti visų pirma klausia laboratorijos, kada mėnulis ateis i savo vietą. Gavę atsakymą nuėję pajūrin laukia tos minutės ir niekad neapsivilia. Tik dabar toks žuvavimas uždraustas įstatymais, nes jau jos baigiama iš-gaudyti. Tos žuvis veisiasi savo kiaušinėlius suleisdamos giliai i šiltą smėlį, panašiai kaip didžiųjų vėžiųjų rūšis. Bangos išmestos i krantą, jos atbulos greitai įsikasa pusiau i smėlį ir ten savo kiaušinėlius padėda. Tą atlieka patelė, o patinėlis tuo laiku aplink ją sukdamasis savo skysčiai kiaušinėlius aplaisto. Tė kiaušinėliai smėlyje išbūva dvi savaites. Nuostabus dalykas yra tame, kad paskutinioji banga, kuri išmeta tas žuvis i krantą yra didžiausia ir po jos paskui tik po dviejų savaičių vėl didelės bangos pradėda plauti krantą. Per tas dvi savaites, kaip tik užtenka pakankamai laiko išsiperėti naujoms žuvytėms ir kada vėl didelės bangos pradėda plauti krantus, jos išverčia smėlį ir išsiliosavę jaunos žuvytės su bangomis nuplaukia i jūrą. Negalima daleisti, kad tos žuvys būtų ant tiek protingos ir žinotų kada paskutinioji banga išsivers i krantą, kad su ja paspėtų atlikti savo veisininimosi pareigą. Nes jei jos ne paskutiniaja banga iš-plauktų i krantą, tai kita banga užėjus išplautų iš smėlio kiaušinėlius ir jie liktų sunaikinti. Tas žuvis instinktais yra veikiamas ir reguliuojamas mėnulio gravitacinės traukimo jėgos, sako savo knygoje E. F. Rickets ir J. Calvin. Jie taipgi nurodo, kad yra daugiau jūros gyvūnų, kurie aiškiai bylojo apie mėnulio traukimo jėgos veiksmus.

Nuo gilos senovės yra manoma, kad nekurie pamišeliai, lunatikais vadinami, yra veikiami ir kontruojujami mėnulio. Nes jų pamišimas pasikartoja tam tikrais periodais, tuo pačiu mėnulio laiku. Ir pats lunatikų pavadinimas pačina nuo lotyniško žodžio "Luna," kas reiškia mėnulis. Vienok, kiek tame tiesos, dar nėra galūtinai aišku.

B.

Palaiykite tuos biznlerius, kurie skelbiai L. B.

Rumunija, kaip ir Lenkija, po pereinoto karo buvo sudaryta iš lopinių. Už tai ir Rumunijoj pavergtos tautos nerimauja. Nese-

nai Rumunijos premjeras buvo nušautas. Jei ne Sovietų Sąjunga, kuri užkirto naziams kelią, šiandien Rumunija birėtų.

Kas Naujo Pasaulyje

Trumpa Pasaulinių Įvykių Apžvalga

Francijos Valdžia Griebsi Hitlerio Metodu

Jau buvo rašyta, kad Francijos komunistai įstojo į armiją ir išėjo į karą prieš nazius. Jų vadovas draugas Toret taipgi stojo į armiją ir jau apkasose. Tačiau Daladje valdžia, kaip laikraščiai praneša, Francijos Komunistų Partiją ir jos spaudą uždarė.

Kaip laikraščiai nurodo, tai ji uždaryta todėl, kad Sovietų Sąjunga pasirašė nepuolimo sutartį su Vokietija ir užėmė vakarinę Ukrainą ir Baltarusiją.

Atrodo, kad Francijos valdžia būtų buvęs daugiau patenkinta, kad vakarinę Ukrainą ir Baltarusiją būtų užėmęs Hitleris, prieš kurį dabar Francija kariauja.

Francijos Komunistų Partija turi 500,000 narių. Tai didelė jėga. Uždarydama tą partiją, Francijos valdžia užduoda smūgį ne tik demokratijai, o ir Francijos žmonių vienybei. Tai kurstymas vienos srovės žmonių prieš kitą.

Kada Ispanijos valdžia kovojo prieš fašizmą, tokių atsitikimų nebuvo. Liaudis ir kareiviai turėjo plačiausias teises. Ispanijos liaudies karas buvo tikrai karu už demokratiją.

Francijos valdžia, naikindama savo šalies žmonių laisvę, hitlerizmo nesudaužys. Ji greičiau įsteigs fašizmą namie. Ir Vokietijoje buvo pradėta nuo komunistų.

Musolinis Žada Pasirodė Dideliu Taiktytoju

Nors dabar kapitalistiniai laikraščiai gyvena spėliojimais, tačiau nekuriu iš tų spėliojimų gali būti ne be pamato. Pavyzdžiui, nekuriu laikraščių pranašavimai apie naujus Musolinio žygius gali kartais ir realizuotis. Tų laikraščių pranašavimu, Musolinis greitai laiku dar kartą pasiūlysiąs Anglijai ir Francijai taikytis su Vokietija, nes dabar karas esąs bereikšmis, nes Lenkijos, dėl kurios gnyimo Anglija ir Francija stojusios į karą prieš Vokietiją, jau nebėra ir nėra galimybių ją atsteigti.

Jeigu Anglija ir Francija to pasiūlymo nepriimsiančios, Musolinis grumosiąs su stojimu į talką Hitleriui.

Ar kas iš to bus, ar ne, dabar sunku pasakyti, bet kad jis su tokiais pasiūlymais gali pasirodyti, tai galima tikėti. Ar jis jis drįstų stoti Vokietijos pusėn, taipgi dar klausimas. Atrodo, kad ir Musolinis nenori, kad Vokietija labai sustiprėtų.

Maskva Pavirto Nauja Geneva

Zinių agentūros buvo paskleidę pranešimus, kad susisiekimas tarp Odosos ir Rumunijos nutrauktas, kad Sovietai įteikė Estijai ultimatumą ir t. t. Bet tie patys laikraščiai buvo priversti tuos pranešimus atšaukti.

Rumunijos ir Estijos valdžios pranešė, kad santykiai su Sovietų Sąjunga nei kiek nepablogėję. Sovietų valdžia užtikrinus, kad laikysis neutralumo.

Maskva šiuo laiku virto nauja Geneva. Turkijos, Rumunijos, Jugoslavijos, Estijos ir kitų šalių atstovai skrenda Maskvon ir atgal su įvairiais reikalais.

Jugoslavija ir Bulgarija, kurios buvo labai bloguose santykiuose su Sovietų Sąjunga, pasikutiniiu laiku pasiuntė Maskvon

savo ambasadorius. Bulgarija rengiasi pasirašyti su Sovietų Sąjunga prekybinę sutartį. Turkija derasi del savitarpinės pagalbos sutarties sudarymo. Eina gandai, kad Sovietų Sąjunga, Turkija, Bulgarija, Hungarija ir Rumunija sudarys sąjungą savitarpiniam apsigynimui.

Kaip pasirodo, tai Sovietų Sąjunga, užimdama vakarinę Ukrainą ir Baltarusiją, ne tik tų kraštų žmones išvadavo iš tautinės ir dvarponių vergijos, o ir Balkanų ir Pabaltijio valstybes ištraukė iš baimės del pavojaus iš Vokietijos pusės. Pirmiau jos buvo priverstos pataikauti naziams, o dabar organizuojasi atsilaikymui.

Tokie Sovietų žygiai nepatinka naziams. Ribentropas vėl nusiškubino į Maskvą deryboms.

Į Maskvą nuvyko ir Lietuvos užsienio reikalų ministeris Urbšys.

Kai Maskva virs naujos Tautų Sąjungos centru, tuomet taika pasaulyje pasireišk tikroji to žodžio prasmė.

prašome palaikyti organizacinius ryšius su viena iš montrealo išrinkto komiteto ir LLD K.V.K. nare drg. P. Matulaityte, K.V.K. adresu.

Organizacinio Fondo Vajaus Rezultatai

Paskutinėmis Organizacinio Fondo vajaus duomenimis dar gavome aukų į organizacinį fondą sekančiai:

Drg. P. Matulaitytė, LLD 137 kuopos fin. sekretorė, Montreal, pridavė \$9.94, kuopos parengimais sukeltų aukų.

Drg. J. Puodžiūnas, LLD 15 kuopos narys, pristuntė \$1.55 aukų surinktų ant blankos iš septynių rėmėjų, Vienos distrikte, Ont.

Rajonai savo kvotas išpildė sekančiai:

LLD Ketvirtas rajonas su šešiomis mažomis, bet darbščiomis kuopomis sukėlė \$156.46, kvotą išpildė 209 nuosimėiais. Šio Rajono Komitetą ir per jį geriausia pasidarbusias kuopas LLD K.V.K. apdovanojame pirma dovana, kas prisiūnčiama rajono komitetui.

Trečias Rajonas, su trimis veikliomis kuopomis sukėlė į organizacinį fondą \$117.86, kvotą išpildė 118 nuosimėių. Šio rajono geriausia pasidarbusias kuopas LLD K.V.K. taip pat apdovanojo. Dovanos pasiūstos per rajono komitetą.

Pirmas rajonas su dviem skaitlingom ir veikliom kuopom sukėlė \$196.32, kvotą išpildė 88 nuosimėiais. Čia tenka pažymėti, kad LLD 137 kuopa, kuri nuo lietuviškų skundikų ir reakcijos ne tiek nukentėjo, savo kvotą \$125 išpildė su kaupų, sukėlė \$130.42. LLD 47 kuopa, kuri neteko savo salės ir dėl to veikimas nukentėjo, ji savo kvotą nepajėgė išpildyti, nors sukėlė \$65.95.

Antras Rajonas, su septyniomis kuopomis, kurių tarpe tik 95-ta kuopa, Kappasking, Ont., energingai darbuojantis skaitlingam būriui draugų savo kvotą išpildė su geru kaupiu, sukėlė \$27.10 ir 130-ta kuopa, Weston, Ont., ji taipgi savo kvotą išpildė sukeldama \$10.10. Kitos penkios kuopos dar tik \$21.75 teprišuntė. Bendrai antro rajono kuopos yra prisiuntusios \$59.95. Bet paminėtina tas, kad dar trys kuopos, kaip tai 96-ta, 100-ji ir 162 kuopa pranešė, kad jos nors suvėluotai, bet pasidarbusos del organizacinio fondo sukėlimo.

Laikė šių metų Organizacinio Fondo sukėlimo vajaus sukelta viso \$530.63. LLD K.V.K. reikiame nuosirdžiausią padėką už nuosirdų pasidarbavimą organizacinio fondo sukėlimo. Tos kuopos, kurios pavėluotai pradėjo organizacinio fondo sukėlimo vaju, labai prašomos daryti viską, kad savo kvotas pasistengtumėte išpildyti.

LLD Kanados Veikiantis Komitetas
P. O. Station "D" Box 44,
Montreal, Que.

LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS REIKALAI

Nominacijos Kandidatų į LLD Kanados Veikiantį Komitetą

Sulyg pirmesnių LLD Kanados kuopų atstovų suvažiavimų nutarimo, Kanados Veikiantis Komitetas turi būti perrenkamas kas antri metai. Dabartinis LLD K.V.K. yra išrinktas 1937 metų pabaigoje, todėl šiais metais turi būti perrenkamas. Tuo reikalu K.V.K. išsiuntinėjome visų kuopų sekretoriams nominacijų blankas ir laiškus prašant, kad laike spalvi mėnesio visos kuopos turėtų savo susirinkimus ir nominuotų kandidatus į naują LLD Kanados Veikiantį Komitetą.

Kadangi kuopų nariai nutarė ir suvažiavimai rėmė, kad LLD K.V.K. būtų Montreale, tai ir kandidatais į naują K.V.K. gali būti nominuojami tikrai LLD nariai ir narės gyvenanti Montreale, Verdune ir šioje apylinkėje.

Kiekviena kuopa gali nominuoti nerubežiuotą skaičių kandidatų, bet perbalsavus prisiūnčia į Kanados Veikiantį Komitetą tik 14 kandidatų daugiausia kuopoje gavusių balsų.

Nominacijų blankos turi būti sugrąžintos LLD K.V.K. sekretoriui neveliau lapkričio 10 dienos, 1939 m.

Moterų Veikimo Centralizavimas Ir Jų Skyrius Liaudies Balse

LLD Kanados Veikiantis Komitetas kolektyviai su Montreale LLD moterų skyriais siuntė

delegatę į Amerikos Moterų Pirmąjį Seimą, kuris įvyko š.m. rugsėjo 7-9 dienomis, Brooklyne, N. Y. Delegatė drg. P. Matulaitytė sugrįžus iš Moterų Seimo išdavė raportą, kuris dar labiau patvirtino reikalingumą centralizuoti Kanados lietuvių moterų veikimą ir turėti moterų skyrių Liaudies Balse. Ačiū drg. P. Matulaitytei, jai per Liaudies Balsą išdavė iš Amerikos lietuvių Moterų Seimo ir kitų kolonijų lietuvių moterims, o montrealietėms turėjo progos gyvu žodžiu išgirsti raportą iš seimo. Dabar tikime, kad visų bendra nuomonė už pradėjimą veikti centralizuotai ir pradėti rašyti į Moterų skyrių Liaudies Balsas.

Montrealietės, LLD 49 ir 137 kuopų narės, savo bendrame susirinkime, vaduodamos LLD Trečio Suvažiavimo nutarimu ir Kanados Veikiančio Komiteto patartos suorganizavimo komiteta, kuris rūpinis Kanados lietuvių moterų veikimo centralizavimu ir vyriausia pradėjimu Moterų Skyrius Liaudies Balse. LLD K.V.K. užgiriame šį montrealietė žygi ir rekomenduojame kitų kolonijų lietuvių moterų organizacijoms bei komitetams kooperuoti su išrinktuoj komitetu. Mes tikime, kad montrealietė išrinktas komitetas iš trijų gabių ir laikraščiuose bendradarbiavimu pasižymėjusių draugių sugebės vadovauti Kanados lietuvių moterų veikimui ir suredaguos Moterų Skyrių Liaudies Balse. Mes prašome ir raginame visas Kanados lietuves kooperuoti su montrealietė išrinktu komitetu.

Pakol komitetas pats tars savo žodį per spaudą, ar laiškais į Kanados lietuves, tai tuo tarpu

Montrealiečiams Naujiena

Pradedant žieminį sezoną Montreale Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinė Draugija ta proga rošia puikų

ŠOKIŲ VAKARĄ

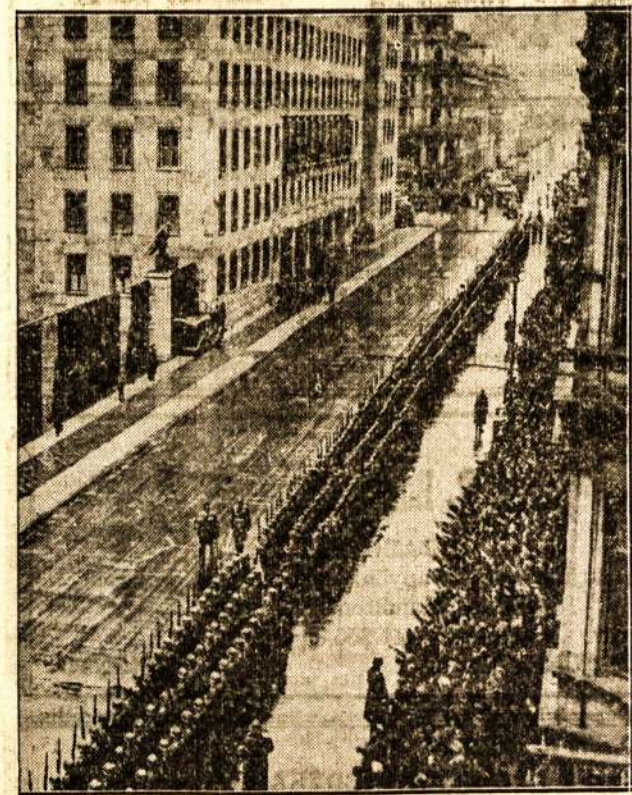
šeštadienį, Rugsėjo (September) 30 d.

NEW AUDITORIUM SALEJ, 371 ONTARIO ST. WEST (Kampas Bluery ir Ontario St.)

Tad, Montreale ir apylinkės lietuviai ir lietuves, nepraleiskite progos, dalyvaukite šokiuose. Grieš gera muzika, lietuviškus ir angliškus šokius. Prie to, bus alaus, kitokių gėrimų ir užkandžių. Kas neatsilankys, galėsis; kas atsilankys — džiaugsis linksmai laiką praleidę. Kviečiame visus dalyvauti.

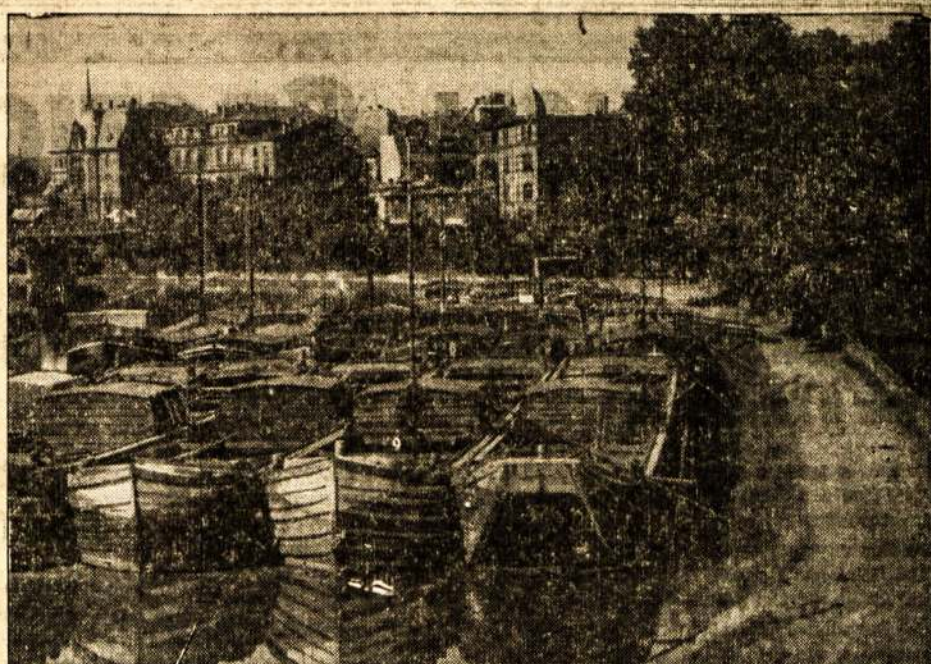
Įžanga 25 c. su drabužių padėjimu. — Pradžia 8 val. vak.

RENGEJAI

Yra žinių, kad vokiečių oro minsterijos pastatas figuravo didelį eksplozijoj nuo sabotažnin-

kų bombų. Čia matyti dalis to pastato, dar prieš karą, laike armijos parado.

Vaizdas svarbaus industrinio vo kiečių miesto Saarbrucken, apiekurį darbar eina smarkios kovos.

Nenugalimas Gibraltaras

Tarp Atlanto vandenyno ir Viduržemio jūros randasi milžiniška uola, Gibraltar vadinama. Toje vietoje yra sąsiauris, kuris jungia Atlantą su Viduržemiu, Gibraltar sąsiauriu vadinamas. Toji didžiulė uola, lyg tyčia gamtos pastatyta tvirtovė saugojimui to sąsiaurio. Karo atsitikime, Gibraltar uola yra labai strateginė vietoj, iš kurios lengvai galima užkirsti priešui jūros kelią. Tą svarbą patėmė dar žiloje senovėje arabų vad Farik ben Zaid prieš 711 metų prieš Kristaus gimimą ir pirmas jį užkariavo. Tik 1502 metais Ispanija atsikariavo Gibraltarą ir jį valdė. Bet prieš 235 metus, t.y. 1704 metais anglai jį išplėšė nuo ispanų ir iki šiol jį tebevaldo.

Nors Gibraltaras skaitomas labai svarbiu strateginiu centru, bet praeitame didžiajame kare del jo jokiu mūsų nebuvo. Ispanija to karo metu laikėsi neutraliai, o Italija perėjo santarvininkų pusėn, tad ir Gibraltaras paliko naudojamas tik Vokietijos priešui, Vokietiam nebuvo reikalo veržtis pro Gibraltarą, tad jis taip ir paliko nieko neveikęs ir nepatyręs naujovios karo praktikos. Todėl dar tikrai nežinia, ar karo atsitikime Gibraltar uola duotų tikrą saugumą jį valdančioms jėgoms ir ar iš jo būtų galima pasekmingai užblokuoti sąsiaurį prieš laivams. Šiaip Gibraltaras visais žvilgsniais patenkina karo specialistus. Jis susideda vien iš kiečiausios uolos, kuri lyg tvirtovė laipsniškai vis kyla aukštyrni ir siekia 1,400 pėdų aukščiau jūros paviršiaus. Toje uolojė anglai yra įtaisę tvirtumas ir jose paslėpę įvairiausias rūšies kanules. Prieš keletą metų, Gibraltar buvo tik dvi anti-orlaivinės kanulės. Bet kada Ispanijos kare vokiečiai pradėjo tvirtinti Afrikos pakrantę priešais Gibraltarą, tai nuo to laiko ir Gibraltaras pradėtas tvirčiau apginkluoti. Dabartiniu laiku, Anglijos ekspertai apie Gibraltarą kalba, kaip apie tvirčiausį ir didžiausį Anglijos karo laivą. Taip jis esąs tvirtai paruoštas militariniams reikalams, Jame dabar tarp daugelio didžiulių kanulių yra ir tokių, kurios šovinį meta net per 25 mylias, o Afrikos krantai nuo Gibraltarą yra tik už 12 mylių, tokio platumo sąsiauris.

Jei dabartinis karas išsiplės pasauliniu karu ir jeigu Italija atstotų vokiečių pusėn, tai anglai lengvai galėtų Italijai užkirsti kelią susisiekimui ir prekybai su visu pasauliu. Bet jeigu Italijai pasisektų koku nors būdu sudaužyti Gibraltar tvirtumas arba jį užimti iš sausumos pusės per Ispaniją, tada būtų nukirstas Anglijos susisiekimas su jos imperija Azijoje ir Afrikoje, taip sakant, liktų nukirsta Anglijos imperijos gyvybės linija. Todėl tai, Anglija stengiasi išvengti susikirtimo su Italija ir deda visas pastangas, kad ją patraukus į savo pusę taip, kaip

praeitame kare. Kitais atžvilgiais Gibraltaras neturi jokios reikšmės. Dirbančios žemės tenai visai nėra ir žmonės beveik visą maistą importuoja. Gyventojų taipgi labai mažai, vos 16,000. Visi gyvena mieste, kuris pastatytas ant lygios uolos. Vietiniai gyventojai yra italų kilmės ir nekuri bando užsiimti gyvulininkyste, nes vietomis tarpulėse pasitaiko žolės. Šiaip visur plika uola. Bet Anglijos valdžia deia pastangas, kad ten gyventojų skaičius neaugtų, nes Gibraltaras laikomas tik kariniams tikslams. Nors uola gamta turi daug savotiško grožio, bet gyventojams ir turistams yra draudžiama įlipti į kalnus, kad ten užlipę nesužinotų karinių tvirtumų paslapčių.

Gibraltar reikšmė visai atpultų, jei per Franciją būtų prakastas kanalas, kuris sujungtų Viduržemio jūra su Atlantu. Nors tokiam kanalui kasti yra senai patiekta mintis, bet nei Francija, nei Anglija nesiruošia jo realizuoti. Apskaitliuojama,

kad tokio kanalo prakasimas kainuotų apie 500 milijonų dolerių, bet tos išlaidos greitai pasidengtų, nes milžiniškos sumos pinigų būtų sutaupomos

Lietuvio
D. Norkeliuno
Dominink's Barber Shop
2009 FRONTENAC ST.
Montreal, Que.
Visus Montreale ir apylinkės lietuvius prašome atsilankyti į mūsų BARBER SHOP ir persitikrinti mūsų patarnavimu. Užtikriname, būsite patenkinti.

Lietuvaitė Plaukų Taisytoja
BIRUTĖ DUDONAITĖ
Atliekame visokį kultūrinį plaukų ir nagų papuošimą.
Specialis permanentas su mašina ir be mašinos.
2515 Centre St. — Montreal

CRescent 4334
DR. DORA GORDON
DANTISTĖ
Kalba lietuviškai
5136 Park Ave., Montreal, Que.
VALANDOS:
10—12 val. ryto, 2—6 v. po piet ir 7—9 val. vak.
Penktadienį ir šeštadienį vakarais sulyg susitarimo.

Tel.: HA. 8477
Dr. J. O. Villeneuve
Venerinių Ligų Specialistas
Gydo siphilį, gonoreą ir tikrina kraują.
Ofiso valandos: 1 iki 9 v.v.
1107 St. Denis St., Montreal
Netoli Dorchester St.

Studio
OF MONTREAL RES'D.
Fotografuoju Vestuvių Grupes Darau Padidinimus
Ir Atlieku Visus kitus Fotografijos Darbus
23 ST. CATHERINE ST. W. MONTREAL, QUE.

Tel. PL. 9659 Gvv. DO. 5947
Advokatas
J. M. Rosentfeldas
Kalba Lietuviškai
Atlieku visus teismų patarnavimus, parūpinu pilietybės dokumentus, igaliojimus, morgičius ir kt.
20 St. James St. E. Kamb. 26 MONTREAL, QUE.

Tel.: LA. 4441
Daktaras H. Rosenfeld'as
Oficialus M.L.S.D.P.D. ir D.L.K.V.N.K.P.D. Gdytojas
Kalba Lietuviškai
Valandos: 2—4 val. po piet, 7—8 val. vak. ir sulyg susitarimo
4539 Park Ave. Montreal, Que.

Tel. LA. 1804
J. SKINKIS
Lietuvis Stivėjus
Siuvame sulyg mīeros iš geriausių medžiagų vyriškus ir moteriškus drabužius.
Darbą atliekame greitai, gerai ir pigiai
2006 BLEURY ST. (Kampas Ontario St.) MONTREAL

Tel.: DO. 1000 DO. 2500
Valandos: 4 — 5 po piet ir sulyg susitarimo
Daktaras Rabinovičius
Chirurgas Specialistas
Turtu savo ligoninę, egzaminuofu ir gydau įvairias ligas. Darau visokias operacijas ir peršvietimus (X-Rays). Vytauto Klubu ir M.L.S. ir D.P.D. nariams pagiminta kaina.
201 ST. JOSEPH BLYD. WEST MONTREAL, QUE.

ENGLISH SECTION

Published Every Friday

Addressing all correspondence for the English Section mark "English Section"

What is November 1st

November 1st is a day of some importance to the Canadian-Lithuanian youth throughout the Dominion.

On this day in 1938 the first issue of the "Liaudies Balsas" "Youth Column" came off the press.

The Canadian-Lithuanian youth had a section of its own under the heading "Youth Column" a few years back, but for some reason or other the "Youth Column" was forced to discontinue.

Last October and even before then, some Montreal as well as Toronto youth asked the management of the "Liaudies Balsas" to start the "Youth Column" again, and it was started on condition that the youth themselves contribute by writing to it. Later "Youth Column" was changed to English Section.

Now it is almost a year since the English Section is appearing regularly in the "Liaudies Balsas," due to the efforts of the youth, mainly, from Montreal and Toronto.

On November 3rd it is planned to have a special anniversary issue of the English Section, which will take up a whole page. Former editors of the "Youth Column" will be asked to write special articles for the occasion and the correspondents of the "Youth Column" and the present English Section are cordially invited to start preparing the material for special articles, poems and stories, which will go to make a very interesting Anniversary Issue of the English Section.

Say! Wouldn't it be great to have a whole page devoted to the interests of the youth all the time?

It's possible. With everybody cooperating it can come to pass. But to have an English Section like that we'd have to get more people interested and also put in more work than we have up until now.

Let's roll up our sleeves now and get to work on that special story, article or poem for the Anniversary Issue of the English Section right away. How about it? We'll have an Anniversary Issue that we'll all be proud of!

SIDELINES

By ART SCHOOP

The time is five o'clock in the morning. There is a mist to make it colder as we head east to the first island. My friend beside me is half asleep, making gurgling sounds in answer to my questions, which I can not understand. We came in sight of the island and circled to find a camouflage for the boat. We find a good spot amongst the thick and before pulling in we place decoys all around then we pull into the thick and wait. We are waiting quite a while without hearing a sound, then from the still of the morn' shots are heard from the distance. Then closer to us, bang, bang a dozen shots are fired consecutively, then again from a further distance suddenly shots are being fired all around us. Momentarily out of the sky zoom our prey and head right into the trap set for them. Just as they come low enough we open fire and shots are heard from every-

where, from our own guns and from those near by. Three of our victims are shot down as they attempt to get away. Picking up our booty we again lie hidden, waiting for more to appear and start shooting. Yes sir! duck hunting is a fine sport try it someday.

Here and There

The latest is this. Hitler is Danzig with tears in his eyes and he can't sleep at night because the poles are walking in the corridor.

The L. S. & D. Youth Sport Section has started basketball practices at the Railroad Y. M. C. A. each Friday. And it comes to my ears that the girls are itching to start a basketball team also, here's luck to you girls.

Last week in the "Liaudies Balsas" English Section a column appeared by a Rambling Reporter which said a great deal about Montreal.

We are glad Toronto is showing some interest in regard to our promised visit to Toronto. As for the bowling contest between the Metropolis and the Queen City, it wasn't my idea and I hold no obligation to it, but thanks for the honour.

P. S. — Send a letter to our bowling captain V. Adams or our President B. Petronis concerning the matter of a bowling contest. Montreal.

ATTENTION CHORUS COMMITTEE MEMBERS

All members of the Bangos Chorus Committee must necessarily come to the committee meeting on September 29th, at 6 Denison Ave., 8 P. M.

It is very important that YOU be there and on time too, please.

At Lambton Falls

The fun we had at Lambton Falls! If you weren't there then you really missed some fun. We got there and bad safely. We had to climb down and up hills and that was quite a problem for us girls! We lost Archie, we only saw him when we climbed a big hill and then we saw him about quarter of a mile away.

When we climbed this hill we found a big tomato patch and started a tomato fight with some of the other boys and was it fun. We went through bushes looking for a place to sit and eat, but we found one finally. When we got back we were very tired, but I still say we had lots of fun. Toronto.

Stella and the gang

This letter was submitted for publication by a little girl of ten or eleven, who was out on a happy bicycle party with a group of other boys and girls. We'll be waiting for more write-ups of good times from you and the gang, Stella. — Ed.

Nancy (studying grammar) — Say, Mary, if a man druggist is called a pharmacist, what would you call a woman druggist?

Mary — Why, a pharmacist, of course.

"Look here," said the worried householder to the new maid. "Why did you tell your mistress what time I came home last night when I asked you not to?"

"I didn't," replied the maid. "She asked me what time you got in, and I told her I was too busy cooking the breakfast to look at the clock."

STATIC By Direct Current

The tobacco harvest is over. Those that have spent the summer working on the farms are now returning to Toronto. The exercise and fresh air had a direct result upon young Lith girls. Both, Hilda and Lily Sarapas are evidence of what I have just intimated. At first glance I thought the girls had bleached their hair and so they did — by the sun.

Of course with happy thoughts and pleasant moments you will always find the spirit of bad luck lurking in the neighbourhood. Bad luck struck Mary Galzaskas with tobacco poisoning. We sincerely hope that it isn't as bad as it has been painted by some people.

With the return of most of the young people from their summer vacations and the work it is believed that the choir will once again take to active life. The young people are asking why the hold up on rehearsals now that every one has returned. The committee would do well to keep this interest in the choir to a pitch by calling rehearsals immediately.

You can't hold the young people back and that is evident in the fact that an English play has been selected and the parts given to people.

The stenographers were "Phyllis" Lenartas and Charlie Mac, "our baker." They indeed made a swell job of the typing considering that the typewriter was a 1898 model.

TO THE ACTORS: — There will be a rehearsal under the direction of Mr. Simkunas at 6 Denison Ave., Sunday, Oct. 1st, 2 P. M.

The younger set of the young set tell me that they had a wonderful time on their bicycle party last Sunday afternoon. They mentioned that they had a tomato fight in a tomato patch, which reminds me of the good old days back in 1923 and 24, when I went to the Kiwanis Camp. We also had our little fights, but not with tomatoes. This fight took place in the old apple orchard. Of course, this modern generation's sense of a good time is to see someone's face splattered all over with a ripe, juicy tomato.

Speaking of childhood days it reminds me of the time I was in primer and the teacher asked me this question: "If I lay three eggs here, and five eggs here, how many eggs will I have?" To this I answered: "I don't think you can do it." And what do you think I got for being practical? One week's detention after school, with the added penalty of writing one hundred lines of "Think before you speak such truth."

Menininkai Ruošiasi Dideliam Darbui

Anglijos karalius George VI ir karalienę Elzbieta apžiūri apsiliję j maišus del apsaugojimo Bergynimo priemones Londone. Jie žiūri, kaip darbininkai pila smėlį j maišus del apsaugojimo Bergynimo priemones Londone. Jie žiūri, kaip darbininkai pila smėlį j maišus del apsaugojimo Bergynimo priemones Londone. Jie žiūri, kaip darbininkai pila smėlį j maišus del apsaugojimo Bergynimo priemones Londone.

SŪNŲ ir DUKTERŲ DRAUGIJOS 1-mos KUOPOS su L.L.D. 162-ra KUOPA rengiami bendri

Frukty Balius — Šokiai

Šeštadienį, Rugsėjo (September) 30 d.

6 DENISON AVE. — TORONTO

Visi atsilankusieji tikrai praleis linksmai laiką, nes bus visokių apjvairinimų. Šokiais grieš geras orkestras.

Įžanga su drapanų padėjimu 20 centų. Pradžia 8 val. vakaro.

Kviečiami Toronto ir apylinkės lietuviai atsilankyti.

Rengėjai

L.L.D. 162 Kuopos Veikimas Pagyvėjo

TORONTO, Ont. — Pereitą sekmadienį atsibuvęs LLD 162 kuopos susirinkimas buvo tikrai nepaprastas. Gal kad orui atvėsus svetainėje pasidarė jaukiau, kaip sėdėti parke, ar kiek pailsėję per vasaros laiką stojo į veikimą su didesne energija. Bet, aš manau, kad svarbiausia priežastimi pasekmingo ir skaitlingo susirinkimo buvo ta, kad Europoj užsiliepsnojęs pasaulinis karas kiekvieną darbo žmogų traukia į didesnius suėjimus ir bendrai pasikalbėti karo klausimui, o taipgi apkalbėti ir kitus dalykus.

Menininkai Ruošiasi Dideliam Darbui

Nuo Meno Grupės atstovas at-

are coming to Toronto in early spring has aroused a great deal of interest. The welcome that shall be accorded the choir shall surpass any reception Toronto Lith have ever witnessed.

TO ART SHOOP: — Look here, you broad-shouldered handsome brute, how about preparing your bowling team for a little competition in Toronto. Our bowlers are of the A1 class so do not spare your training.

While we are on the subject of sport we would also like to mention that four Toronto Liths are members of outstanding teams.

The three Stukus brothers, Annis, Bill and Frank were three of the most prominent football men of the last season. Two of them are half-backs and the third a quarter-back. Frank has been unable to play at any of the games as yet due to a bad leg. The three brothers have again this season signed up with the Toronto Argonauts 1937-38 champs.

The fourth Lith known in the pigskin sport is Peter Jacobs who is playing for the Balmly Beach team. His position is on the line and this being his first season on a major team will no doubt give him a lucky break to make a name for himself. We wish you the best of luck Pete. Au Revoir.

sišaukė, kad LLD 162 kuopa išrinktų j Meno Grupės komitetą savo atstovus, kurie būtų atsakingi už kuopos meninį veikimą. Atstovas pažymėjo, kad meno komitetas nori surišti visas organizacijas meniškaime veikime, kaip tai Sūnų ir Dukterų Draugija, Chora, LLD kuopa ir jaunuolis ir hendromis įgėjomis darbuotis meno srityje. Nuo kuopos tapo išrinkti trys atstovai, kurie prisidės prie Dramos Grupės komiteto ir vadovaus tam kilniam darbui.

Jaunuolių Veikimas

Kaip suaugę sukruoto organizuotis j platesnį veikimą, jaunuoliai taipgi neatsilieka. Drg. J. Morkis išdėstė jaunuolių ruošimus planus veikimui, kuriuos kuopos nariai užgyrė su draugišku nuosėrdumu ir pasižadėjo esant reikalui pagėbėti jiems visake kare, kada tik jie reikalaus pagalbos. Čia paminėsiu jų pasiryžimą, tai kad šią žiemą jie mano plačiai veikti meno srityje, jau dabar sako esą užsibrėžę perstatyti net keletą gerų veikalių per žiemos sezoną. Taipgi Chore, muzikoje ir kitose šakose ruošiasi net pralenkti suaugusius savo veikimu. Tai džiuginanti ir kilni planai. Linkėtina jiems juos realizuoti.

Weekly Clarion Vajus

Atstovas iš Clarion atsibuvusios konferencijos pranešė, kad minimas laikraštis spalio mėnesyje ves sukėlimui finansų ir gavimui naujų skaitytojų vajų ir nurodė, kad dabartiniame momente yra būtina pareiga daugiau domės atkreipti j pažangią spaudą, nes visi kapitalistiniai laikraščiai, kad ir liberališkesni, faktus labai iškraipo ir darbo žmonėms nesuteikia tikrų žinių. Tik pažangi spauda, kuri atsto-

vauja darbo klasę ir kovoją už jos geresnę ir šviesesnę ateitį, suteikia naudingas ir tikras žinias, o ypač dabar, kada Europoj eina žiaurios skerdynės, o Kanadoj reakcinės gaujos nori atimti iš darbo žmonių ir tas per kelis metus sunkiai iškovotas teises. Clarion, kuris išeina Toronte, nusistatęs sukelti \$12,000 ir j Toronto lietuvius kreipiasi su pasiūlymu, kad prisidėtų su \$120.00. Susirinkimas pasiūlytą kvotą priėmė ir išrinko komisiją, kuri išdirbtų planus, kaip pasekmingiau sukelti minima sumą.

Organizacinio Fondo Vajus

Drg. J. Berškys pranešė, kad Organizacinio Fondo vajus nepraėjo taip pasekmingai, kaip buvo planuota — įvyko nelaimė, kuri davė apie \$40.00 nuostolių. Bet susirinkusiems visapusiškai apdiskusavus, tapo parinkta ant vietos aukų, paskiau nutarta kiek dadėti iš kuopos uždo, kad sudarius \$60.00, o kitus (kuopa turėjo \$80.00 kvotą) pasitaikius progai sukelti vėliau.

Prelekcija ir Diskusijos

Protokolų knygoje jau senokai buvo užrašyta, kad kiekviena susirinkime būtų pašvesta kokia valanda laiko del lavinimosi, kaip tai prelekcijoms, paskaitoms ir diskusijoms ir tam panašiai, bet tas vis užsimiršdavo. Bet dabar jau antrame susirinkime jau praktikuojama ir duoda džiuginančius rezultatus. Pereitą susirinkimą kalbėjo drg. J. Yla apie karo išsiveržimą, o dabar drg. Z. Janauskas jau apie karo įvykius. Reikia pasakyti, kad tokios prelekcijos ir diskusijos j susirinkusius taip teigiamai paveikė, kad kiekvienas su didžiausiu įdomumu klausėsi apie dėstomus klausimus ir paskiaus visi bendrai išsiaiškino jiems nesuprantamus klausimus. Tad ateityje patartina j LLD susirinkimus atsilankyti ne tik visiems

Tel. 4-6757

Petras Karalius

GRABORIUS

10 Vernon St.

WORCESTER, MASS.

Advokatas ir Notaras

M. W. Kellermann

371 Bay St., Toronto 2, Ontario

Ofiso Telefonas: WA 5900
Rezidencijos: ME 1425
(Kalba ir vokiškai)

Advokatų Kontora

M. S. Millstone

455 Spadina Ave., Toronto
Telefonas: RA 5135
Rezidencijos: EL 7922

Phone MIDway 5505

Res. RAndolph 1398

DR. A. H. GOLDEN

DENTAL SURGEON

(Dantų Gydytojas)

Visiems lietuviams pranešu, kad savo ofisą perkėliau nuo 160 Palmerston Ave. ant 345 BLOOR ST. W.

(Kampas Huron)

TORONTO, ONT.

Priimu nuo 9.30 val. ryto iki 8.30 val. vakaro

Tel. WA. 5370

Harry R. Ranks Company

GRABORIUS

Patarnauju mieste ir apylinkėse be ekstra mokesčio, įskaitant Hamilton ir Whitby.

Laidotuvės net \$55.00 pigumo
455-457 QUEEN ST. W.

TORONTO

Tel. EL. 6579 — WA. 8714

BOYKACH & BOYKACH

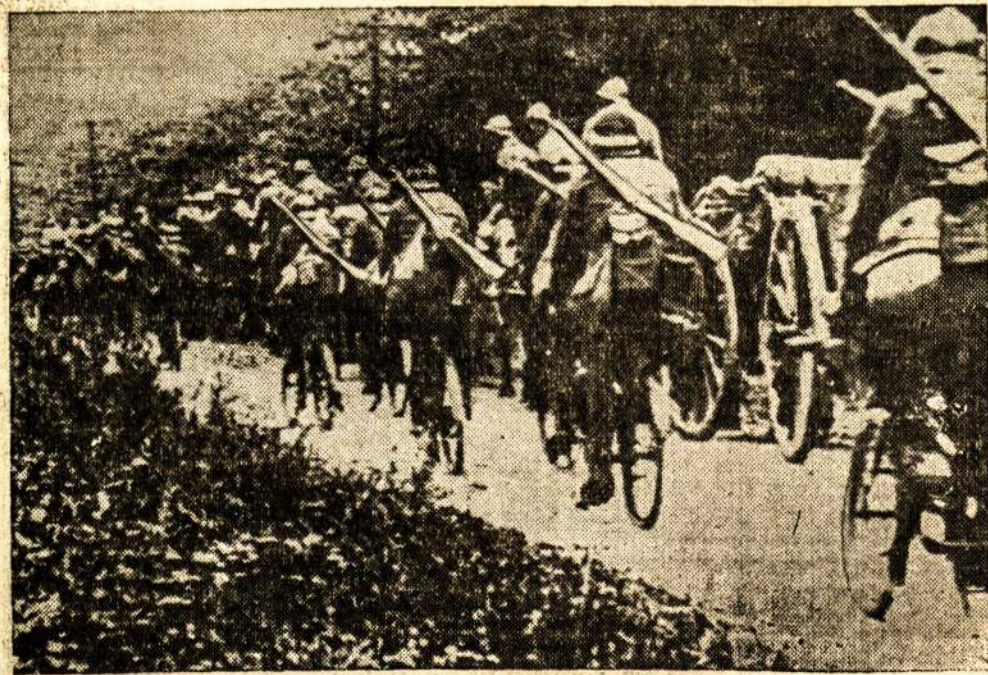
Real Estate Agentai

Parduodame ir išrenuojame namus ir farmas. Išskoluojuome rėndas.

Kas turite tų reikalų, kreipkitės pas mus.

Daugeliiu lietuvių esame patarnavę.

183 GOREVALE AVE. Ofiso 429 ADELAIDE ST. W., TORONTO

Francijos kareiviai ant dviračių / kariuomenė aprūpinta greito su- greitu laiku persikelti iš vienos traukia j vakarų frontą. Dabar sisiekimo priemonėmis. Ji gali vietos j kita.